

Gårdsförsäkring

Gäller från 2016-01-01

Innehåll

Information om din försäkring	3
Vad ska du göra vid skada?	6
Om vi inte kommer överens	6
A. Var och för vem försäkringen gäller och försäkrad verksamhet	6
B. Aktsamhetskrav	7
C. Självrisiker	7
D. Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp	7
E. Värderings- och ersättningsregler vid skada	9
F. Egendomsskador	15
G. Ansvarsförsäkring	18
H. Rättsskyddsförsäkring	20
I. Krisförsäkring	23
Tilläggsförsäkringar Q-U	
Q. Allriskförsäkring Gårdslösöre	25
R. Särskilda Gårdsbyggnader	26
S. Skogsförsäkring	26
S1. Skogsförsäkring Max	26
S2. Skogsförsäkring Mer	28
S3. Skogsförsäkring Bas	30
S4. Gemensamma bestämmelser Skogsförsäkring	32
T. Husbocks- och hästmyreförsäkring	37
U. Biodlingsförsäkring	37
X. Särskilda villkor	38
Y. Allmänna bestämmelser	38

Information om din försäkring

Inledning

På de inledande sidorna får du en kortfattad information om några viktiga saker i din försäkring. Vi vill klargöra viktiga begrepp och informera om vad du behöver tänka på när det gäller din försäkring. Du kan också läsa om var du hittar information om detta i försäkringsvillkoren.

Viktigt

Försäkringsvillkoren är omfattande och ska reglera många olika händelser. Därför vill vi särskilt betona att den fullständiga texten i försäkringsvillkoren bestämmer innehållet i ditt skydd tillsammans med försäkringsbrevet, om du drabbas av en skada.

Vårt avtal med dig

Vilket avtal som gäller mellan oss framgår av försäkringsbrevet och försäkringsvillkoren. Allt du vill ha försäkrat ska finnas med i försäkringsbrevet. Kontakta oss genast om något fattas eller är fel, så ändrar vi det. Notera att du har viss egendom automatiskt försäkrad i grundskyddet utan att det anges i försäkringsbrevet. Läs mer i tabellen om Högsta ersättning på sidan 4.

Denna försäkring gäller för dig som äger eller bor på en gård eller ägnar dig åt jordbruks- eller hästverksamhet i mycket liten skala. Den gäller även för dig som bedriver skogsbruk i egen skog.

Detta villkor gäller inte för bostadshuset eller för ditt personliga lösöre. Om det anges i ditt försäkringsbrev (under Privat) att denna egendom är försäkrad hos oss så är det något av villkoren för villahem-, fritidshus- eller hemförsäkring som gäller för denna egendom.

Ditt försäkringsbehov

För oss är det viktigt att gårdsförsäkringen är ett bra försäkringskydd för dig som äger eller bor på en gård eller håller på med jordbruk, skogsbruk eller hästverksamhet. Därför har vi tagit fram villkoren i samråd med Lantbrukarnas Riksförbund (LRF).

Kontakta oss vid ändringar

Meddela oss om du har

- byggt en ny gårdsbyggnad på din gård
- byggt om eller byggt till dina gårdsbyggnader
- förändrat förutsättningarna för din skadeförebyggande rabatt, exempelvis om du inte längre har fungerande brandsläckare i dina gårdsbyggnader

- köpt till egendom så att försäkringsbeloppet inte räcker till, det gäller framförallt gårdslösöre, se tabellen Högsta ersättning på sidan 4.
- utökat din verksamhet på gården (gäller inte skogsintäkter)
- fått ändrade behov av tilläggsförsäkring, exempelvis köpt till skog.

Vad skyddar försäkringar

Gårdsförsäkringen skyddar gårdens egendom och din verksamhet där.

Försäkringsvillkoret är uppdelat i två delar. Dels i ett grundskydd som alla har. Dels i ett tilläggskydd som du kan köpa till. I grundskyddet gäller försäkringen

- för skador på din egendom, se F.1 – F.8 och F.11
- för merutgifter och hyresbortfall vid egendomsskador, se F.9
- för investeringsskydd för byggnader under försäkringsåret, se F.10
- för krissamtal om du drabbats av trauma, se I. Krisförsäkring
- om du blir skadeståndsskyldig, se G. Ansvarsförsäkring
- om du hamnar i tvist, se H. Rättsskyddsförsäkring.

Tilläggskydd

- Allriskförsäkring Gårdslösöre
- Särskilda Gårdsbyggnader
- Skogsförsäkring
- Husbocks- och hästmyreförsäkring
- Biodlingsförsäkring

Grundskydd, tilläggsförsäkringar och högsta ersättning

I tabellen på nästa sida kan du se vad som ingår i grundskyddet samt i olika tilläggsförsäkringar. Du ser även vilket som är högsta ersättningsbelopp respektive längsta tid under vilken försäkringsersättning utbetalas.

Kontakta oss om du har behov av högre ersättningsbelopp.

HÖGSTA ERSÄTTNING OCH LÄNGSTA TID FÖR UTBETALNING

Om skadan gäller	Högsta ersättning kronor/längsta tid	Avsnitt i villkoren
Grundskydd, fast egendom		
Gårdsbyggnad	Fullvärde alternativt valt förstariskbelopp ¹	D.1
Gårdens markanläggningar	80 000 kronor	D.2
Sanering vid utströmning av vätska	960 000 kronor	D.2
Gårdsbyggnad under uppförande	Fullvärde	F.10
Grundskydd, gårdens lösegendom		
Gårdslösöre	200 000 kronor alternativt 400 000 kronor ²	D.3
Annans gårdslösöre	40 000 kronor	D.3
Ritningar, arkivalier samt datamedia	40 000 kronor	D.3
Pengar och värdehandlingar	3 000 kronor	D.3
Grundskydd, övrigt		
Merutgifter och hyresbortfall	40 000 kronor / 1 år	F.9
Ansvar	5 000 000 kronor	G.8
Rättsskydd	200 000 kronor	H.5
Krisförsäkring	10 krissamtal	I.
Tilläggsförsäkringar		
Allriskförsäkring Gårdslösöre	40 000 kronor alternativt 80 000 kronor ³	Q.
Särskilda Gårdsbyggnader	Valt belopp ⁴	R.
Skogsförsäkring	Belopp enligt tabeller ⁵	S.
Husbocks- och hästmyreförsäkring	Fullvärde alternativt valt belopp ⁶	T.
Biodling	Fullvärde	U.

1. För att din gårdsbyggnad ska vara försäkrad måste den vara angiven i ditt försäkringsbrev. Där står också om du har valt fullvärde eller det förstariskbelopp du har valt.
2. I försäkringens grundskydd ingår automatiskt 200 000 kronor per år, som vid behov kan höjas till 400 000 kronor.
3. Allriskförsäkring Gårdslösöres försäkringsbelopp är 80 000 kronor om gårdslösöret är höjt till 400 000 kronor.
4. Det anges i försäkringsbrevet vad du har försäkrat och vilket belopp du har valt.
5. Skadade plantor, träd, skogsråvara, mark och maskinkostnader är försäkrade enligt de belopp som anges i tabeller för ersättningsbelopp, se S.10. Det är det verkliga antalet kubikmeter skog och skogsråvara angivet i enheten m3fub* som är försäkrat. Avseende plantor är försäkringsbeloppet styrt av det högsta antalet ersättningsbara plantor per hektar enligt S.10.1.1. Maskinkostnader är begränsade med belopp per bearbetat antal hektar. Fullvärdesförsäkring gäller för räddningskostnad.
6. För husbocksförsäkringen gäller samma högsta ersättning som du har valt för din gårdsbyggnad.

Tilläggsförsäkringar

För dig som äger eller brukar en gård har vi följande tilläggsförsäkringar som du kan köpa till. Har du tecknat någon av våra tilläggsförsäkringar anges det i ditt försäkringsbrev.

Allriskförsäkring gårdslösöre

Har du maskiner, installationer eller redskap på din gård kan du köpa till ett skydd som gäller vid skada eller förlust av egendom genom plötslig och oförutsedd händelse. Det betyder att försäkringen gäller för skada som inte kan förutses när maskinen, installationen eller redskapet går sönder och det inte beror på dåligt underhåll eller förslitningsskador.

Särskilda gårdsbyggnader

Om du har gårdsbyggnader på din gård som är byggda på ett speciellt sätt, till exempel timrade gårdsbyggnader eller byggnader med konstnärlig utsmyckning, kan du köpa till en försäkring som ger dig möjlighet att återställa dem med samma utförande som före skadan.

Skogsförsäkring

Äger du skog kan du välja mellan tre olika skogsförsäkringar, Skogsförsäkring Max, Skogsförsäkring Mer och Skogsförsäkring Bas. Du finner mer information om dessa på lansforsaker.se. Du kan också ringa ditt länsförsäkringsbolag för information och rådgivning om vilken skogsförsäkring som passar dig och ditt skogsinnehav bäst.

Husbocks- och hästmyreförsäkring

Försäkringen ersätter sanering och reparation av gårdsbyggnad som angrips av husbock eller hästmyror.

Biodlingsförsäkring

Försäkringen gäller för din biodlingsverksamhet och ger ett skydd med samma omfattning som grundskyddet i din Gårdsförsäkring. Därutöver gäller försäkringen även för skador orsakade av vilda djur och besprutnings- och bepudringsskador.

Grundskydd – skador på din egendom

Denna försäkring gäller för skadehändelserna:

- Brand, åska och liknande händelse (F.1)
- Stöld, tjuvslakt eller skadegörelse (F.2)
- Kollision, vältning, dikeskörning och transportskada (F.3)
- Storm, hagel och snötryck (F.4)
- Översvämning (F.5)
- Dammbrott (F.6)
- Naturskada (F.7)
- Utströmning av vätska (F.8)
- Elavbrott (F.11)

Försäkringen gäller för merutgifter och hyresbortfall (F.9) vid egendomsskada enligt ovan. Den gäller även för gårdsbyggnader som uppförs, byggs om eller till under försäkringsåret (F.10).

När det gäller ersättningsbara skadehändelser finns undantag, begränsningar och aktsamhetskrav. För att vara säker på hur försäkringen gäller i varje enskilt fall måste du läsa villkoren noga (se F.).

Aktsamhetskrav

Vi ställer några grundläggande krav som du måste uppfylla. De generella aktsamhetskraven finns i avsnitt B.1. För vissa skadehändelser finns dessutom särskilda aktsamhetskrav. De anges under respektive skadehändelse i avsnitt F.

I skriften Din gårds säkerhet beskriver vi på ett lättbegripligt sätt våra aktsamhetskrav och hur du praktiskt gör för att uppfylla dem. Den skickar vi till dig om du kontaktar oss. Du kan också ladda ned den på lansforsaker.se.

Följer du inte aktsamhetskraven riskerar du att ersättningen vid en skada reduceras eller helt uteblir.

Självrisker

Vid varje skadetillfälle gäller försäkringen med en grundsjälvrisk. Hur stor den är framgår av försäkringsbrevet. För vissa skador gäller dock en särskild självrisk (C.). Hur stor den är ser du när du läser om respektive skadehändelse (F.).

Begränsningar av vad du kan få i ersättning

I avsnittet Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp anger vi högsta ersättningsbelopp för viss egendom eller för vissa skadehändelser. De viktigaste beloppsbegränsningarna har vi sammanställt i tabellen som du hittar på sidan 4.

Du är skyldig att lämna riktiga uppgifter när du tecknar försäkringen och anmäla ändrade uppgifter till oss. Annars riskerar du att få lägre ersättning vid skada (Y.8).

Om du blir skadeståndsskyldig eller hamnar i tvist

Skulle du få skadeståndskrav för den fastighet eller verksamhet som den här försäkringen skyddar, utreder vi skadeståndsprågan. Vi förhandlar med din motpart, svarar för eventuella rättegångskostnader och betalar skadestånd.

Hamnar du i tvist ersätter vi rättegångs- och ombudskostnader vid tviste- och skattemål upp till 200 000 kronor.

Krisförsäkringen

Krisförsäkringen ger rätt till krissamtal om du eller din familj drabbas av olycksfall, dödsfall, rån eller våldtäkt. Den gäller även för krissamtal på grund av de skador som omfattas av gårdsförsäkringen. Högst 10 krissamtal ingår i försäkringen.

Skadeförebyggande råd

Vi lämnar gärna råd om skadeförebyggande åtgärder som kan förbättra säkerheten för människor, djur och egendom som finns på din gård. Genom att vidta vissa åtgärder kan du sänka din premie. Du har exempelvis mycket att vinna på att kontakta oss när du planerar ny-, till- eller ombyggnad. Vi har viktig kunskap om allt från elinstallationer i gårdsbyggnader till brandsektionering.

VAD BETYDER FÖRSÄKRINGSFORMERNA FULLVÄRDE OCH FÖRSTARISK?

- Din gårdsbyggnad kan försäkras i två försäkringsformer; fullvärde eller förstarisk. Oavsett vilken av dessa du väljer, värderas en skada enligt samma regler. Försäkringsformen bestämmer däremot vilken som är den högsta ersättning du kan få.
- Fullvärde innebär att det inte finns någon bestämd högsta ersättning angiven i försäkringen. Då har du försäkrat egendomens fulla värde enligt skadevärderingsreglerna. Vi kan lämna ersättning upp till detta värde, med avdrag för självrisk och för om du eventuellt åsidosatt våra aktsamhetskrav.
- Vid förstarisk begränsas ersättningen till det belopp som är angivet i försäkringsbrevet. Då har du försäkrat egendomen till en viss del av värdet. Vi ersätter maximalt med förstariskbeloppet, även om värdet enligt skadevärderingsreglerna skulle vara högre efter avdrag av självrisk och eventuellt för om du åsidosatt våra aktsamhetskrav.
- Om förstariskbeloppet däremot är högre än det värde vi får fram i vår skadevärdering får du högst det värde som vår skadevärdering ger, efter avdrag för självrisk. Vi kan också göra avdrag på ersättningen om du inte följt våra aktsamhetskrav.

Vad ska du göra vid skada?

Om du drabbas av en skada ska du i första hand försöka begränsa skadans omfattning. Du ska larma räddningstjänsten vid brand och du bör meddela dem var värdefull egendom finns. Vid läckage ska du exempelvis stänga av huvudkranen.

Anmäl skadan så snart som möjligt till oss. Enklast gör du det på lansforsakringar.se eller genom att ringa oss.

Ju snabbare vi får möjlighet att besiktiga skadan, ta del av kvitton och intyg, desto smidigare skadereglering. Släng heller inte skadade föremål förrän vi har godkänt det. Har du blivit bestulen ska stölden alltid polisanmälas. Läs mer om räddningsåtgärder och vad som gäller vid skada i Y.3 Räddningsåtgärder och Y.4 Vid skada.

Om vi inte kommer överens

Om det uppstår missförstånd eller vi inte är överens vid en skadereglering, kan du alltid begära att ditt ärende omprövas. Vi är ett lokalt försäkringsbolag och du kan lätt få kontakt med rätt person i ansvarig ställning som omprövar ditt ärende.

Om du ändå tycker att du blivit orättvist behandlad kan du vända dig till domstol och få skadan slutgiltigt prövad. Dina ombuds- eller advokatkostnader kan då, med undantag för självrisk, ersättas genom rättsskyddsförsäkringen.

A. Var och för vem försäkringen gäller och försäkrad verksamhet

A.1 Var försäkringen gäller

Din försäkring gäller för gårdsbyggnad och gårdens markanläggningar på det försäkringsställe som anges i försäkringsbrevet. För gårdens lösegendom gäller försäkringen inom Norden.

A.2 Vem gäller försäkringen för

Försäkringen gäller för dig som är försäkringstagare. Den gäller även för de medlemmar av ditt hushåll som bor och är folkbokförda på samma adress som du. Såväl rättigheter som skyldigheter i försäkringen gäller för var och en av de försäkrade.

Försäkringen gäller också för egendom som ingår i den här försäkringen men ägs av en annan person, om du genom avtal åtagit dig att försäkra den eller om du ansvarar för den. Förutsättningen är då att det inte går att få ersättning från någon annan försäkring.

På samma sätt som försäkringen gäller för dig som försäkringstagare gäller den, i de delar som avser den försäkrade fastigheten eller byggnaden, även för annan som tillsammans med dig äger fastighet eller byggnad. Därutöver gäller försäkringen endast för den som har förmånsrätt i fast egendom eller tomträtt.

DEFINITION

- Med du menas samtliga personer som omfattas av denna försäkring.

A.3 Försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för

- jordbruk, skogsbruk, hästverksamhet och djurhållning
- förädling och försäljning av gårdens djur, jordbruks- och skogsprodukter
- körslor och tjänster åt andra när du använder gårdens byggnader och lösegendom.

Om den sammanlagda bruttointäkten från dessa verksamheter, exklusive intäkter från skogsbruk, är högre än 50 000 kronor ska du kontakta oss för att teckna en annan försäkring.

DEFINITION

- Med djur menar vi endast nötkreatur, får, getter, grisar, värphöns, slaktkycklingar, ankor, kalkoner och gäss.

B. Aktsamhetskrav

Ska du kunna få full ersättning om en skada inträffar krävs att du har följt de aktsamhetskrav som finns. För alla skador i denna försäkring gäller generella aktsamhetskrav, se nedan.

För vissa skadehändelser finns dessutom särskilda aktsamhetskrav. Läs vilka de är under respektive skadehändelse, avsnitt F.

För vissa stora gårdsbyggnader gäller särskilda villkor, se X.1 Revisionsbesiktning av stora gårdsbyggnader. Det är då angivet i försäkringsbrevet.

B.1 Generella aktsamhetskrav

Du ska

- iaktta aktsamhet och vidta åtgärder för att förebygga skada, exempelvis hålla god ordning i utrymmen där brand lätt kan uppstå.
- underhålla, förvara och ha tillräcklig tillsyn av din egendom så att skada eller förlust så långt som möjligt förhindras
- följa råd och anvisningar i vår skrift Din Gårds Säkerhet om hur skada förebyggs och begränsas. Kontakta oss så får du den gratis eller hämta den på lansforsaker.se.
- följa de aktsamhetskrav och regler som anges i försäkringsbrevet, finns i lag, förordning eller som meddelats av myndighet.
- följa det särskilda villkoret för revisionspliktig starkströmsanläggning, se X.1.
- vid installation endast använda sådan produkt som är CE-märkt/typgodkänd och godkänd av offentlig myndighet ur miljö- eller säkerhetssynpunkt. Installationen ska dessutom vara fackmannamässigt utförd
- när du reparerar, bygger om eller bygger till uppfylla de krav som ställs i bland annat Boverkets byggregler, LBKs rekommendationer (Lantbrukets Brandskyddskommitté) samt meddelas av den lokala byggnadsnämnden eller av annan myndighet. Dessa krav ska uppfyllas oavsett om byggnadslov krävs för de åtgärder du gjort.
- följa tillverkarens, leverantörens och veterinärens anvisningar för installation, skötsel och underhåll.

B.2 Nedsättning

Om du inte har uppfyllt aktsamhetskraven minskas ersättningen, se avsnitt Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

C. Självrisker

Här följer en redogörelse av de olika självrisker som kan förekomma i din försäkring. Den självrisk som gäller för dina tilläggsförsäkringar anges under respektive avsnitt, se under Q – U, Tilläggsförsäkringar.

DEFINITION

- Självrisken är den del av skadekostnaden du själv betalar vid varje skadetillfälle.

C.1 Grundsälvrisk

Försäkringen gäller med en grundsälvrisk vid varje skadetillfälle. Hur stor grundsälvrisk är framgår av försäkringsbrevet. Om du drabbas av flera skador vid samma tillfälle, och ersättning ska betalas genom flera av de försäkringar du har hos oss, drar vi bara av en självrisk – den högsta – från det sammanlagda skadebeloppet.

C.2 Förhöjd självrisk

Har vi avtalat om högre självrisk än grundsälvrisk framgår det i försäkringsbrevet.

Begränsning

Förhöjd självrisk gäller inte för avsnitt G. Ansvarsförsäkring.

C.3 Särskild självrisk

För vissa typer av skador gäller en särskild självrisk. Den är oftast högre än grundsälvrisk. Följande avsnitt gäller med särskild självrisk:

- F.3 Kollision, vältning, dikeskörning och transportskada.
- F.4 Storm, hagel och snötryck.
- F.5 Översvämning.
- F.6 Dammbrott.
- F.10 Gårdsbyggnad under uppförande, om- eller tillbyggnad.
- G.7.2 Ansvarsförsäkring vid brandfarliga heta arbeten och andra skadehändelser.
- H. Rättsskyddsförsäkringen.

C.4 Självriskfria moment

Följande avsnitt gäller utan självrisk:

- I. Krisförsäkring
- T. Husbocks- och hästmyreförsäkring

D. Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp

Försäkringen gäller för gårdsbyggnad, gårdens markanläggningar och gårdens lösegendom. I detta kapitel följer definitioner, undantag och högsta ersättning för egendomen.

D.1 Gårdsbyggnad

Med gårdsbyggnad avses:

- De ekonomibygnader och uthus som anges i försäkringsbrevet under rubriken gårdsförsäkring samt den fasta utrustning och inredning som dessa byggnader försetts med för stadigvarande bruk.
- Ledning, kulvert och annan installation som du äger och som är avsedd att betjäna de gårdsbyggnader som anges i försäkringsbrevet.

HÖGSTA ERSÄTTNING GÅRDSBYGGNAD	
Typ av byggnad	Högsta ersättning
Gårdsbyggnad som är fullvärdeförsäkrad	Ersättning enligt E.2
Gårdsbyggnad som är förstariskförsäkrad, exklusive gödselplatta, gödselbrunn och plansilo av betong	Se försäkringsbelopp i försäkringsbrevet
Gödselplatta, gödselbrunn och plansilo av betong, fullvärdeförsäkrad	Ersättning enligt E.2

D.2 Gårdens markanläggningar

Med gårdens markanläggningar menar vi de anläggningar och installationer som finns på fastighetens markområde, som inte betjänar någon byggnad men är avsedda för gårdens verksamhet. Det kan till exempel vara vägar, broar, dammar, brunnar, pumpar, stängsel och paddockar.

Om vätska strömmar ut enligt F.8 omfattas även skada på mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde. Den egendomen ingår då i gårdens markanläggningar.

Begränsning

Följande egendom ingår inte i försäkringen:

- Markanläggningar och installationer som betjänar bostadshus.
- Staket, flaggstång, brygga och växtlighet som finns på tomtmark i anslutning till bostadshus.

HÖGSTA ERSÄTTNING GÅRDENS MARKANLÄGGNINGAR	
Typ av mark	Högsta ersättning
Gårdens markanläggningar	80 000 kronor
Sanering efter utströmning av vätska enligt F.8	960 000 kronor

D.3 Gårdens löseegendom

DEFINITION

- Gårdens löseegendom delar vi in i gårdslösöre, annans gårdslösöre, ritningar och arkivalier samt datamedia respektive pengar och värdehandlingar, avsedda för gårdens verksamhet (A.3).

Gårdslösöre

Med gårdslösöre avses:

- Maskiner, vagnar, arbetsbodar och redskap.
- Seldon, sadlar, remtyg, hästvagnar och sulkyer.
- Bränsle, smörjmedel, verkstadsutrustning, reservdelar till gårdens maskiner och byggnadsmaterial.
- Arbetskläder och personlig skyddsutrustning.
- Datorer, kontorsinventarier och kontorsmaterial.
- Nötkreatur, får, getter, grisar, värphöns, slaktkycklingar, kalkoner, ankor och gäss.
- Foder, strö, medicin och förbandsmateriel till djur.
- Utsäde, gödselmedel, bekämpningsmedel och övriga förnödenheter.
- På gården förvarade växtodlingsprodukter, exempelvis spannmål och oljeväxter.
- Obärgad gröda, varmed avses växter under odling på åker eller friland samt jordbruksprodukter och skördade växter odlade på åker eller friland som inte placerats på slutgiltigt förvaringsställe. Försäkringen gäller inte för julgransodling om det inte särskilt anges på försäkringsbrevet.

Annans gårdslösöre

Med annans gårdslösöre avses sådant gårdslösöre som du i din verksamhet (A.3) har lånat, hyrt, leasat eller för annans räkning bearbetat. I värdet ingår även kostnader som du lagt ned på denna egendom. I annans gårdslösöre ingår inte djur.

Ritningar och arkivalier samt datamedia

Med ritningar och arkivalier samt datamedia avses verksamhetens originalritningar och andra originalhandlingar, exempelvis bokföringsböcker, dataprogram, magnetband, disketter, CD-skivor, DVD-skivor, USB-minnen och liknande med gårdens lagrade information.

Pengar och värdehandlingar

Med pengar och värdehandlingar avses verksamhetens (A.3) pengar och gällande frimärken, aktier, obligationer, kuponger, lottsedlar med vinst, växlar, checkar, försäljningsnotor, andra fordringsbevis och värdebevis. (Även elektroniskt läsbara värdebevis avses.)

Anmärkning

Viss löseegendom kan vara försäkrad i din hemförsäkring.

HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP LÖSEGENDOM PÅ GÅRDEN	
Typ av löseegendom	Högsta ersättning
Gårdslösöre	200 000 kronor alternativt 400 000 kronor, vilket anges i försäkringsbrevet
Inom försäkringsbeloppet ersätts högst:	
Annans gårdslösöre	40 000 kronor
Ritningar och arkivalier samt datamedia	40 000 kronor
Pengar och värdehandlingar	3 000 kronor

D.4 Undantag

Försäkringen gäller inte för:

- Motordrivna fordon för vilka trafikskadelagen gäller.
- Registreringspliktiga släpfordon.
- Motorfordon som används för trädgårds- och parkskötsel, även så kallade åkrgräsklippare .
- Fyrhjulingar.
- Vatten- eller luftfarkost.
- Växthus och egendom däri.
- Skog, skogsprodukter (timmer, massaved), julgranar och julgransodling (se tilläggsförsäkring: S. Skogsförsäkring).
- Egendom hörande till vattenbruk, fiskodling, kräftodling, vatten- eller vindkraftverk.
- Egendom som du enligt svensk lag eller myndighets föreskrift inte har rätt att inneha eller använda.
- Förlust på grund av att någon med eller utan din tillåtelse använt dina kontokort, bankkort, checkar eller liknande.

E. Värderings- och ersättningsregler vid skada

I detta kapitel redogörs för hur egendom värderas och ersätts. En del regler är gemensamma medan andra är olika beroende på typ av egendom, det vill säga för gårdsbyggnad , gårdens markanläggningar eller gårdslösöre.

I avsnitt D, under rubriken Försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp definierar vi begreppen försäkrad egendom och högsta ersättningsbelopp.

E.1 Gemensamma bestämmelser

Beställare

För oss är det viktigt att du ska kunna skydda dina rättigheter. Därför är det alltid du som är beställare när det gäller att återställa egendom efter en skada.

Kontant ersättning, reparation eller ersättning med motsvarande föremål

Vi har rätt att avgöra

- om skadad eller förlorad egendom ska ersättas kontant, repareras eller ersättas med likadan eller närmast likadan egendom
- var inköp eller reparation ska göras
- om en byggnadsdel, reservdel eller material, som inte kan återställas på grund av importsvårigheter eller upphörd tillverkning, ska ersättas med marknadsvärde eller återställas med närmast motsvarande egendom.

Om ersatt egendom kommer tillrätta

Om egendom som vi ersatt kommer tillrätta ska du genast lämna den till oss. Vi övertar äganderätten till förlorad egendom som vi ersatt. Vill du behålla egendomen får du göra det. Villkoret är att vi får tillbaka den ersättning du fått.

Försäkringsformer

Egendomen kan vara försäkrad på olika sätt. De olika försäkringsformerna är:

- Fullvärdeförsäkring
Skadan värderas enligt våra värderingsregler. När vi ersätter den tillämpar vi alla begränsningar som finns i villkoren i övrigt. Det kan till exempel vara åldersavdrag eller nedsättning på grund av oaktsamhet. Försäkringen gäller utan försäkringsbelopp.
- Förstariskförsäkring
Samma regler som vid fullvärdeförsäkring gäller. Skillnaden är att försäkringsbeloppet – det belopp som står angivet i försäkringsbrevet – är det högsta belopp vi kan betala för den skadade egendomen.

Röjningskostnad

I samband med skada som omfattas av försäkringen lämnar vi även ersättning för kostnader för nödvändig rivning, röjning, borttransport, destruktion och deponering av skadad egendom. Försäkringen lämnar även ersättning för destruktion, avlivning (enligt veterinärs beslut) och borttransport av dina egna hästar som dött eller skadats så svårt att de avlivats i samband med skada på byggnad enligt F.1 – F.8 och F.11.

Den sistnämnda ersättningen betalas även om hästen inte är försäkrad i denna försäkring, om du inte kan få ersättning genom annan försäkring.

Utöver försäkringsbeloppet ersätter vi kostnader för rivning och röjning. Vi gör inga åldersavdrag på röjningskostnader. Vi har rätt att avgöra om grunder, golv, plattor, brunnar och andra fundament uppförda i betong ska återanvändas, borttransporteras, sönderdelas eller lämnas orörda.

Begränsning: Vid nedsättning av ersättning sätts även kostnad för röjning ned i motsvarande grad, se nedsättning Y.8.

Värdestegringsgaranti

Försäkringsbeloppet för gårdsbyggnad följer alltid det index som gäller för lantbruksnäringen under försäkringsåret.

Oriktiga uppgifter för fullvärdeförsäkrad byggnad

Senast när du förnyar din försäkring måste du meddela oss om du har gjort en ny-, till- eller ombyggnad eller om du gjort någon annan betydande förbättring av en försäkrad byggnad. Gör du inte det gäller reglerna i allmänna bestämmelser. Läs mer under rubriken Y.8 Oriktiga uppgifter.

Särskilda regler för ej underhållen, ej funktionsduglig eller ej använd egendom

Försäkrad egendom som inte är underhållen eller i funktionsdugligt skick vid ett skadetillfälle värderas så här: Vi räknar ut skillnaden mellan egendomens marknadsvärde före och efter skadan.

För egendom, dock ej gårdsbyggnads byggnadsskal (enligt E.2.1), som vid skadetillfället inte används och du inte kan visa att den skulle komma att användas värderas skadan till skillnaden mellan egendomens marknadsvärde före och efter skadan.

Ersättningsbeloppet blir dock aldrig högre än reparationskostnaden eller vad ersättningsbeloppet skulle ha varit för motsvarande använd, underhållen och funktionsduglig egendom.

Reparation i samband med underhåll

Kan reparationen genomföras utan väsentlig olägenhet i samband med normalt underhåll, värderas skadan till uppskattad del av underhållskostnaden.

Marknadsvärde

Med marknadsvärde menar vi det värde egendomen har i den allmänna handeln.

Gällande myndighets normer och föreskrifter

I skadans värde ingår inte kostnad som orsakats av att skadad egendom på grund av gällande lag, myndighets föreskrift, gäl-

lande norm eller myndighets beslut måste ges annan konstruktion eller utformande än före skadan.

E.2 Värdering av skada på gårdsbyggnad

E.2.1 Definitioner

Återställande

Med återställande av gårdsbyggnad menar vi antingen

- att en likadan eller närmast motsvarande byggnad uppförs på samma grund
- att den skadade byggnaden repareras
- att en skadad byggnadsdel byts ut, eller
- att den skadade byggnadsdelen repareras, på villkor att det kan ske till en lägre kostnad än kostnaden för utbytet.

När en byggnad återställs får utförande och standard högst motsvara utförande, kapacitet och standard på jämförbara delar hos den skadade byggnaden. Vi ersätter inte angränsande oskadade byggnadsdelar som har samma ytskikt som de skadade.

I kostnaden för återställandet ingår även kostnad för lokalisering och friläggning av skadad egendom när skadan omfattas av försäkringen och byggnadsdelen inte är avskriven till 100 procent. Detsamma gäller återläggning efter reparation.

Kapacitet och standard

Vilken kapacitet en byggnad har bestäms av den rationellt användbara byggnadsytan. I de fall då verksamheten i byggnaden är mer volym- än ytkrävande, avgör istället byggnadens rationellt användbara volym byggnadens kapacitet. Ett exempel på det är tork- och lagerbyggnader. En byggnad eller byggnadsdels standard påverkas av materialval, hållbarhet, utförande och teknisk funktion, exempelvis väggars isolerande och bärande förmåga.

Byggnadsskal

Med byggnadsskal menas stomme, mellanbotten, väggar, dörrar, fönster och golv, dock ej tak. Golv i djurstallar, ridbaneunderlag och andra byggnadsdelar som räknas upp i Tabell för åldersavdrag, sid 12, är dock inte byggnadsskal.

Byggnadsdel

Med byggnadsdel menar vi det som finns uppräknat i Tabell för åldersavdrag; installationer, ytbeklädnader, tillbehör etc.

Är det en skada på målning, tapetsering och väggbeklädnad eller golvmattor räknas de olika åtgärderna, till exempel målning, i varje rum som en byggnadsdel.

Tidsperiodens början

Tidsperioden räknas från den tidpunkt du som försäkringstagare fick vetskap om skadan.

Konstnärlig utsmyckning

Kostnaden för att återställa konstnärlig utsmyckning omfattas inte av försäkringen. När vi fastställer skillnaden i marknadsvärde före och efter skadan, ingår inte det marknadsvärde som påverkas av konstnärlig utsmyckning. Vill du öka ditt skydd för konstnärlig utsmyckning, kan du läsa om detta i tilläggförsäkring R. Särskilda Gårdsbyggnader.

E.2.2 Ersättningsalternativ

Vi kan ersätta en skadad gårdsbyggnad enligt ett av följande alternativ:

1. Gårdsbyggnaden återställs.
2. Annan gårdsbyggnad uppförs.
3. Gårdsbyggnaden återställs inte.

1. Gårdsbyggnaden återställs

När en gårdsbyggnad återställs och återställandet slutförs inom tidsperioden två år, värderas skadan till vad det kostar att, utan dröjsmål, återställa den skadade byggnaden med rationella metoder och material. Då gör vi avdrag för berörda byggnadsdelars ålder enligt Tabell för åldersavdrag på byggnadsdelar, sid 12.

2. Annan gårdsbyggnad uppförs

Om du inom tidsperioden två år uppför annan byggnad på fastigheten, en byggnad för verksamhet som kunde ha bedrivits i den skadade byggnaden, värderas skadan enligt Gårdsbyggnaden återställs, se ovan. Vid bedömning av om verksamheten kunde ha bedrivits i den skadade byggnaden tar vi hänsyn till byggnadens längd, bredd, höjd och konstruktion.

Skadan värderas till uppförandekostnaden, dock högst till uppförandekostnaden för en likadan eller närmast motsvarande byggnad som den skadade byggnaden, med samma eller motsvarande utförande, kapacitet, standard och byggd på samma grund som den skadade byggnaden.

Skadan värderas lägst till 10 procent av beräknad ersättning om den skadade byggnaden skulle ha återställts. Ökar fastighetens marknadsvärde till följd av att byggnaden flyttas, gör vi avdrag för överskjutande marknadsvärdesökning.

3. Gårdsbyggnaden återställs inte

Om du inom tidsperioden två år inte återställer gårdsbyggnaden eller inte uppför en annan byggnad värderar vi skadan så här:

Skillnaden mellan gårdsbyggnadens marknadsvärde före och efter skadan, dock till lägst 10 procent av en beräknad kostnad för att återställa den skadade byggnaden. Vid denna beräkning görs inte åldersavdrag enligt E.2.3 Tabell för åldersavdrag på byggnadsdelar, sid 12.

E.2.3 Värderingsregler

Återställande av underhållen och funktionsduglig byggnad
Om byggnadsskal eller byggnadsdelar med lång hållbarhet enligt A1 - A8 i Tabell för åldersavdrag på byggnadsdelar, återställs i skick som de var innan skadan, det vill säga underhållen och funktionsduglig, gör vi inga åldersavdrag för dessa. Se Tabell för åldersavdrag på byggnadsdelar, sid 12.

För byggnadsdelar som inte har lång hållbarhet enligt B, C och D i Tabell för åldersavdrag på byggnadsdelar begränsas avdraget till högst 80 procent.

Åldersavdrag

När vi beräknar åldersavdrag värderas varje separat föremål av skadad egendom för sig. Åldersavdrag görs på hela återställandekostnaden (material och arbetskostnad inklusive lokalisering, friläggning och återläggning) för varje byggnadsdel. En byggnadsdelens ålder beräknas från den tidpunkt den första gången togs i bruk. Vi redogör för åldersavdragen i Tabell för åldersavdrag på byggnadsdelar, sid 12. Tabellens åldersavdrag tillämpas inte om det skulle leda till ett uppenbart oskäligt resultat.

Återställandet hindras av lag eller myndighets föreskrift

Om du väljer att återställa gårdsbyggnad och återställandet hindras på grund av lag eller myndighets föreskrift gäller följande:

- Återställandetiden förlängs i högst fem år.
- Du har rätt att uppföra eller anskaffa byggnad för samma ändamål på annan plats inom fastigheten. I dessa fall värderas skadan på samma sätt som enligt E 2.2.1.

I dessa fall värderas skadan på samma sätt som enligt E 2.2.1 Gårdsbyggnaden återställs, dock

- högst till den faktiska nedlagda kostnaden och
- lägst till det belopp den skulle värderas till enligt E 2.2.3 Gårdsbyggnaden återställs inte.

Om hindret får till följd att de kvarstående byggnadsdelarna förlorar i värde, gäller försäkringen även för denna förlust – även om du som försäkringstagare väljer att uppföra en annan byggnad.

Skulle återställandet fördras på grund av myndighets föreskrifter om hur en byggnad ska utföras så att den kan brukas på samma sätt som den gjorde före skadan, ersätter vi även denna fördring med upp till högst 40 000 kronor. Däremot ersätter vi inte fördring som beror på myndighets föreskrift om handkapsutrustning eller extra värmeisolering.

Dispens: Vid hinder enligt ovan är den försäkrade skyldig att följa våra anvisningar, men även vidta nödvändiga åtgärder. Det sker på vår bekostnad och kan till exempel gälla att söka dispens eller att överklaga myndighets beslut. Om du som försäkringstagare väljer att inte följa våra anvisningar är du inte berättigad till ersättning för den förlust som uppstår genom att kvarvarande delar av gårdsbyggnad inte kan användas.

TABELL FÖR ÅLDERSAVDRAG BYGGNADSDELAR

Gäller för byggnadsdelar som återställs och är underhållna och funktionsdugliga. Åldersavdrag görs inte för byggnadsdelar enligt A1 – A8 (se E.2.3). På byggnadsdelar enligt B, C, D och E görs åldersavdrag med högst 80 procent.

		Friår	Därefter görs avdrag/år med
A	Byggnadsdelar med lång hållbarhet	0	0%
A 1	Byggnadsskal		
A 2	I betong utförd gödsel- och urinbehållare, gödselplatta, pumpbrunn och utvändig gödselkultvert		
A 3	Golv i djurstall, foderbord och inredning i djurstall utförda i betong och inlastningsgrop		
A 4	Läktare och sarg i ridhus		
A 5	Ensilagesilor, Spannmåls- och foderbehållare och varmluftstork (ej trämaterial).		
A 6	Mjölk tank		
A 7	Hötork, kallluftstork, reservelverk, hissordning och telfer		
A 8	Mekanisk ventilation		
B	Byggnadsdelar med begränsad hållbarhet på grund av slitage och rörliga delar	3	10%
B 1	Inredning i djurstallar, boxar, grindar, båspallmatta, bogstöd, båsavskiljare		
B 2	Mjölkkningsanläggning		
B 3	Utgödslingsanordning, gödsel- och urinpumpar, omrörare, spaltgolv, stålgaller, durkplåt		
B 4	Fodringsanläggning, grovfodervagn, kraftfodervagn, skruvar, transportörer och elevatorer		
B 5	Elmotorer		
B 6	Dukar som tätskikt i dammar och gödselbassänger		
B 7	Kvarnar, krossar och sorteringsmaskiner		
B 8	Styrenhet (till exempel styrdator)		
B 9	Löpband för hästar, skrittmaskin, tidtagnings- och ljudanläggningar, vågceller och elektronisk utrustning		
C	Andra Byggnadsdelar		
C 1	Takbeläggning av betong eller tegel	20	2%
C 2	Takbeläggning av plåt	10	3%
C 3	Takbeläggning av annat material	5	8%
C 4	Skorsten av stål eller plåt	5	8%
C 5	Skorsten av annat material	20	2%
C 6	Elinstallationer	25	5%
C 7	Larm	5	8%
C 8	Ridbaneunderlag	3	25%
D	Ytbeklädnad och köksinredning		
	Golvbeläggningar (ej våtrum)		
	• textila	5	8%
D 1	• plast, linoleum, laminat	10	5%
	• Keramiska plattor, sten eller massivt trä	25	5%
	• lamellträ	15	5%
	Våtrumsbeklädnad		
D 2	• golv- och väggmatta (trådsvetsad)	5	5%
	• keramiska plattor inklusive tätskikt	5	5%
	• övrigt golv- och väggbeklädnadsmaterial samt målning i våtrum	2	10%
D 3	Övrig ytbeklädnad		
	• målning		
	• tapetsering samt annan väggbeklädnad, inte i våtrum	5	8%
D 4	Köksinredning	10	5%
E	Övriga byggnadsdelar	3	10%

E.3 Värdering av skada på gårdens markanläggningar

DEFINITION

- Med tidsperiod menar vi tiden räknat från den tidpunkten då du som försäkringstagare fick kännedom om försäkringsfallet.

E.3.1 Ersättningsalternativ

När gårdens markanläggning skadas finns följande alternativ:

- Gårdens markanläggningar återställs.
- Gårdens markanläggningar återställs inte.

Om skadan drabbat mark, grundvatten, vattentäkt, sjö eller något annat vattenområde gäller endast ersättningsalternativ

Gårdens markanläggningar återställs.

- Gårdens markanläggningar återställs

Om gårdens markanläggningar återställs inom tidsperioden två år, värderas skadan till vad det kostar att, utan dröjsmål, återställa markanläggningen med rationella metoder och material.

När det gäller anläggningar och installationer som räknas till gårdens markanläggning gör vi avdrag enligt Tabell åldersavdrag för gårdens markanläggningar, sid 14.

Har skadan orsakats genom utströmning av vätska och gårdens markanläggningar ska återställas, värderas skadan till kostnaden för nödvändig sanering av mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde enligt gällande miljölagstiftning. Kostnaden för annan utströmmad vätska än bränsle ersätts inte.

- Gårdens markanläggningar återställs inte

Om gårdens markanläggningar inte återställs, värderar vi skadan så här: Skillnaden mellan den skadade markanläggningens marknadsvärde omedelbart före och efter skadan.

Återställer du inte anläggning eller installation som räknas till gårdens markanläggningar inom loppet av två år, värderas skadan så här: Skillnaden i marknadsvärde före och efter skadan, dock lägst 10 procent av den beräknade kostnaden för att, utan dröjsmål, återställa den skadade egendomen efter åldersavdrag enligt Tabell åldersavdrag för gårdens markanläggningar, nedan.

E.3.2 Värderingsregler

Åldersavdrag på gårdens markanläggningar

Åldersavdrag görs på hela kostnaden för att återställa gårdens markanläggningar, vilket betyder material- och arbetskostnad inklusive lokalisering, friläggning och återläggning. Avdraget gäller för varje del och finns beskrivet i Tabell åldersavdrag för gårdens markanläggningar, nedan.

Installationer som tillhör gårdens markanläggningar har ett åldersavdrag på högst 75 procent. Anläggningar som tillhör gårdens markanläggningar har ett åldersavdrag på högst 25 procent.

När vi beräknar ett värdeminskningssavdrag värderas varje separat föremål av skadad egendom var för sig.

En markanläggnings ålder beräknas från den tidpunkt då den första gången togs i bruk. Vi gör åldersavdrag enligt nedanstående tabell. Tabellens åldersavdrag tillämpas inte om det skulle leda till ett uppenbart oskäligt resultat.

TABELL ÅLDERSAVDRAG FÖR GÅRDENS MARKANLÄGGNINGAR

Gäller för gårdens markanläggningar som återställs och är underhållna och funktionsdugliga. Installationer högst 75 procent åldersavdrag. Anläggningar högst 25 procent åldersavdrag.

	Friår	Därefter görs ett avdrag per år med
Installationer exempelvis stängsel, pumphar i brunnar och dammar	3 år	10%
Anläggningar exempelvis brunnar, broar, vägar, paddockar	10 år	4%

Ej underhållen eller ej funktionsduglig markanläggning värderas så här: Skillnaden mellan marknadsvärdet före och efter skadan.

E.4 Värdering av skada på gårdens löseendom

E.4.1 Grundläggande bestämmelser

Här beskriver vi våra grundläggande bestämmelser som gäller vid skada på gårdens löseendom.

- Vid skada får du endast ersättning om du kan styrka innehavet och värdet av det skadade eller förlorade föremålet. Kostnader du haft för att verifiera, styrka eller framställa krav ersätts inte.
- Vi värderar alltid en skada med utgångspunkt från prisläget vid skadetillfället.
- Kan skadad egendom repareras, värderar vi skadan till en rimlig reparationskostnad. Reparationskostnaden får aldrig överstiga den ersättning du kan få enligt värderingsreglerna.
- Värdering sker utan hänsyn till affektionsvärde, det vill säga utan hänsyn till dina personliga känslor för föremålet eller djuret.

- Värdering av skada som drabbat annan persons gårdslösöre gör vi enligt samma värderingsregler som skulle ha gällt om du varit ägare.

E.4.2 Värderingsgrupper

För enkelhetens skull har vi delat upp gårdens löseegendom i fem olika värderingsgrupper ur värderings- och ersättningssynpunkt. Det innebär att löseegendom värderas beroende på vilken värderingsgrupp föremålet tillhör. För värderingsgrupp 3, 4 och 5 som avser löseegendom som är försäkrat som gårdslösöre gäller även annan persons gårdslösöre.

Värderingsgrupp 1

Värderingsgrupp 1 består av

- värdehandlingar.

Egendomen värderas så här: Skadan värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned på att återställa eller återanskaffa värdehandlingar.

Värderingsgrupp 2

Värderingsgrupp 2 består av

- ritningar, arkivalier samt datamedia.

Egendomen värderas till de normala kostnader som inom två år läggs ned för att återställa den förlust av information som förlorats genom skadan och för att återställa originalritningar.

Värderingsgrupp 3

Värderingsgrupp 3 består av

- maskiner, vagnar, arbetsbodar och redskap
- seldon, sadlar, remtyg, vagnar och sulkyer
- datorer, kontorsinventarier och kontorsmaterial.

Skadan på egendomen värderas så här: Vi räknar ut återställandekostnaden, det vill säga reparationskostnad när så kan ske eller kostnad för utbyte av det skadade föremålet. Egendomen värderas dock högst till skillnaden mellan föremålets marknadsvärde omedelbart före och efter skadan.

Om ett skadat föremål förbättras eller det ökar i marknadsvärde i samband med återställande, gör vi ett skäligt avdrag vid värderingen.

Värderingsgrupp 4

Värderingsgrupp 4 består av

- bränsle, smörjmedel, verkstadsutrustning, reservdelar till gårdens maskiner, byggnadsmaterial
- nötkreatur, får, getter, grisar, värphöns, slaktkycklingar, kal-koner, ankor och gäss
- foder, strö, medicin och förbandsmateriel till djur
- utsäde, gödning, bekämpningsmedel och övriga förnödenheter

- på gården förvarade växtodlingsprodukter, exempelvis spannmål och oljevaxter.

Egendomen värderas till skillnaden mellan marknadsvärdet omedelbart före och efter skadan.

Värderingsgrupp 5

Värderingsgrupp 5 består av

- obärgad gröda.

Egendomen värderas så här: Vi räknar ut marknadsvärdet vid skördetidpunkten, med avdrag för inbesparade kostnader.

DEFINITION

- Med obärgad gröda menar vi växter under odling på åker eller friland samt jordbruksprodukter och skördade växter odlade på åker eller friland som inte placerats på slutgiltigt förvaringsställe. Försäkringen gäller inte för julgransodling om det inte särskilt anges på försäkringsbrevet.

E.5 Ersättningsregler vid skada

E.5.1 Fullvärdeförsäkring

Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- summa skadevärderingsbelopp enligt E.2-E.4
- röjningskostnad enligt E.1
- kostnad för räddningsåtgärd enligt Y.3.1

med avdrag för

- självrisk enligt C.
- eventuell nedsättning av försäkringsersättning enligt Y.8 på grund av
  - åsidosättande av räddningsplikt
  - åsidosättande av krav vid skada
  - åsidosättande av aktsamhetskrav
  - framkallande av försäkringsfallet
  - oriktiga uppgifter.

E.5.2 Förstarisikförsäkring

Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet utgörs av

- summa skadebelopp enligt E.2-E.4 Skadevärderingsregler
- räddningskostnad enligt Y.3.1

med avdrag för

- självrisk enligt C.
- och med hänsyn till
- leverantörsansvar Y.15

Förstariskförsäkring – Högsta ersättning

Vid förstariskförsäkring lämnas ersättning högst med försäkringsbeloppet. Därutöver ersätts röjningskostnad enligt E.1. i samband med skada som omfattas av försäkringen.

Från högsta ersättning görs eventuell nedsättning av försäkringsersättning enligt Y.8 på grund av

- åsidosättande av räddningsplikt
- åsidosättande av krav vid skada
- åsidosättande av aktsamhetskrav
- framkallande av försäkringsfallet
- oriktiga uppgifter.

F. Egendomsskador

Här följer en redogörelse för vilka egendomsskador som täcks av nedanstående skadehändelser i din försäkring samt de undantag och särskilda aktsamhetskrav som finns.

F.1 Skada genom brand och liknande händelser

Försäkringen gäller för fysisk skada genom

- eld som kommit lös
- explosion
- luftfartyg
- blixtnedslag
- plötslig utströmning av sot
- frätande gas som bildats vid oavsiktlig upphettning av plast
- elfenomen.

Försäkringen gäller inte för

- skada på foder, strö eller bränsle, där branden uppstått som en följd av att det självantänd
- skada genom sprängningsarbete
- skada genom sot från levande ljus
- skada som enbart består i glöd- eller svedskada.

Aktsamhetskrav

Din gårdsbyggnad är en mycket brännbar miljö. Därför ställer vi krav på vad du gör i och omkring dina byggnader. Dessa krav beskrivs utförligt i vår skrift Din Gårds Säkerhet. Kontakta oss, så skickar vi den, eller hämta den på lansforsakringar.se

Vi vill göra dig särskilt uppmärksam på följande aktsamhetskrav som beskrivs i Din Gårds Säkerhet

- Fungerande brandsläckare ska finnas i gårdsbyggnader och traktorer.
- Nyinstallation eller förändring av uppvärmningssystem som kräver rökgaskanal ska godkännas av skorstensfejarmästare.

- Brandfarliga heta arbeten, exempelvis svetsning, lödning, slipning med rondell som medför uppvärmning och gnistbildning ska i första hand utföras av utbildad och certifierad personal. Om du själv utför arbetet måste du ha utrustning för att omedelbart kunna släcka. Du ska dessutom ha brandvakt under arbetet och minst en timme efter utfört arbete om det sker utanför gårdsverkstad som är godkänd för heta arbeten eller på Arbetsplats utomhus i anslutning till byggnad som uppfyller kraven enligt LBK-pärmen, flik 7, punkt 1.3.
- Gårdens dieseldrivna fordon ska vara försedda med huvudströmbrytare. Uppställning av dessa får ske i byggnad om lokalen är lämplig med avseende på golv och avstånd till brännbart material. Bensindrivna fordon får endast uppställas i godkänt garage.
- Eldning av gräs, löv, ris och annat får inte ske närmare än 75 meter från byggnad eller 40 meter från växande brännbar gröda. Upplag av lättantändliga ämnen får inte finnas inom 15 meter från byggnad. Rökning får inte ske i gårdsbyggnader. Vid eldning av halm eller andra växtrester på åker ska åtgärder vidtas för att förhindra brandspridning, exempelvis att plöja ett minst 2 meter brett område runt åkern.

Nedsättning

Om du inte har uppfyllt aktsamhetskraven kan vi minska ersättningen. Läs villkoren som gäller i avsnitt Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

F.2 Stöld, tjuvslakt, skadegörelse

Försäkringen gäller för skada

- genom stöld, tjuvslakt och skadegörelse.

Försäkringen gäller inte för

- egendom som är kvarglömd, borttappad eller förlagd, även om egendomen senare blivit stulen
- stöld om den utförts av någon med en nyckel som han haft tillåtelse att inneha
- skada på obärgad gröda.

Aktsamhetskrav

- Gårdens lösegendom ska förvaras i lokal låst med godkänd låsenhet, lägst klass 2. Är detta inte möjligt under den tid egendomen används kan egendomen alternativt ställas så att den är svår att upptäcka eller låsas fast med kätting och godkänt hänglås klass 2.
- Stöldutsatt lösegendom ska förvaras i låst lokal eller annat låst utrymme. Detta gäller inte djur.
- Verkstad och sadelkammare ska vara låst med hänglåsenhet lägst i klass 2 eller annan låsenhet lägst i låsklass 3.

- Lokalen eller utrymmet ska vara beskaffat på ett sådant sätt att en utomstående endast med avsevärd svårighet kan ta sig in. Krav på lås gäller inte byggnadsdel med djur. Kravet gäller dock för lokal i djurstall, exempelvis sadelkammare, personalrum och cafeteria.
- Nyckel till lokal får inte lämnas kvar eller gömmas i närheten av gårdsbyggnaden.
- Oljecistern ska vara låst med godkänt hänglås klass 2.

DEFINITION

- Med stöldutsatt egendom på en gård avses vi fossila bränslen och drivmedel, verktyg, verkstadsutrustning, hästutrustning, motorsåg, röjsåg, dator, navigerings- och mätutrustning.
- Låskrav definieras i broschyren "Din Gårds Säkerhet".
- Med lokal menas även arbets- och redskapsbod.
- Motordrivna fordon och släpfordon är inte lokal.
  - Motordrivna fordon är exempelvis personbil och traktor.
  - Släpfordon är exempelvis husvagn och släpvagn.

Nedsättning

Om du inte har uppfyllt aktsamhetskraven minskar vi ersättningen, läs villkoren under avsnitt Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

F.3 Kollision, vältning, dikeskörning och transportskada

Försäkringen gäller för skada på

- egendom genom kollision, vältning och dikeskörning
- transporterat gods
- egendom som uppkommit vid lastning och lossning i samband med transport.

Försäkringen gäller inte

- för den del av skadan som kan ersättas enligt trafikskadelagen
- i den mån ersättning lämnas från annat håll
- för skada på vagn, kärra eller annat efterfordon som uppkommer i samband med tippning.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 000 kronor utom för skador som uppstår vid körning på allmän väg.

F.4 Storm, hagel och snötryck

Försäkringen gäller för

- skada genom storm, hagel och snötryck
- skada på egendom som orsakats av att flaggstång, elstolpe eller träd blåser omkull även om vindstyrkan är lägre än storm.

DEFINITION

- Med storm avses vind med en hastighet av minst 21 meter per sekund.

Försäkringen gäller inte för

- skada genom översvämning. För översvämning finns en separat skadehändelse, se avsnitt F.5 Översvämning.
- skada på revetering, puts eller skorstensbeklädnad av annan orsak än föremål som stormen blåst omkull eller fört med sig
- skada på obärgad gröda.
- skada på utomhus förvarad lösegendom vid hagel eller snötryck.
- skada på växthus, plasthall, båthus, sjöbod, tält eller annan täckningsanordning eller egendom däri.
- skada genom snöoras
- skada vars uppkomst eller omfattning väsentligt påverkats av felaktig eller bristfällig konstruktion, felaktigt utförande eller material, ingrepp i bärande stomme, försummat underhåll, korrosion (till exempel rost eller frätning), angrepp av röta eller skadeinsekter. Vid tillämpning av detta undantag för gårdsbyggnad eller gårdens markanläggningar gäller försäkringen inte heller för skada på egendom däri.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 procent av skadebeloppet, men lägst 10 000 kronor och högst 100 000 kronor vid skada genom storm, hagel eller snötryck.

Aktsamhetskrav

Du ska förebygga och förhindra skada på din egendom, exempelvis genom att se till att taken på dina gårdsbyggnader blir skottade om stora mängder snö samlas på taken eller att inför en förestående storm säkra egendom som förvaras utomhus.

Nedsättning

Om du inte har uppfyllt aktsamhetskraven minskar vi ersättningen, läs villkoren under avsnitt Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

F.5 Översvämning

Försäkringen gäller för skada på gårdsbyggnad och däri förvarad gårdens lösegendom genom att

- vatten strömmar från markytan direkt in i huset genom ventil, fönster eller dörröppning, eller
- vatten tränger upp ur avloppsledning inomhus, och detta beror på

- skyfall (minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn)
- snösmältning
- stigande sjö eller vattendrag.

Försäkringen gäller för skada på gårdens markanläggningar genom översvämning. Med översvämning förstås

- skyfall (minst 1 mm per minut eller 50 mm per dygn)
- snösmältning
- stigande sjö eller vattendrag.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 procent av skadebeloppet, men lägst 10 000 kronor vid skada på gårdsbyggnad, gårdens löseegendom och gårdens markanläggningar eller vid skada på gårdsbyggnad som du äger men som finns på någon annans mark.

F.6 Dammbrott

Försäkringen gäller för skada på

- egendom som skadas till följd av dammbrott.

Försäkringen gäller inte för

- skada genom dammbrott i kraftverksdamm eller regleringsdamm för elverksproduktion
- skada på obärgad gröda
- utomhus förvarade växtodlingsprodukter exempelvis spannmål och oljevaxter samt foder och strö.

Särskild självrisk

Självrisk är 10 procent av skadebeloppet, men lägst 10 000 kronor vid skada på gårdsbyggnad, gårdens markanläggningar eller vid skada på gårdsbyggnad som du äger men som finns på någon annans mark.

F.7 Naturskada

Försäkringen gäller för skada till följd av

- jordskalv (minst 4 på Richtersskalan)
- jordskred, jordras, berggras
- lavin.

Försäkringen gäller inte för

- skada på gårdsbyggnad orsakad av sättning i mark eller grund
- skada på gårdsbyggnad eller markanläggning om jordskred, jordras, berggras eller lavin orsakats av
  - sprängnings-, schaktnings-, pålnings- eller spontningsarbete
  - gruvsdrift eller uppläggning av jord- eller stenmassor
  - vatten- eller vågerosion
- skada på obärgad gröda.

Begränsning

Sprickor i gårdsbyggnad ersätts endast om de avsevärt minskar byggnadens funktionsduglighet.

F.8 Utströmning av vätska

Försäkringen gäller för skada som orsakats av vätska eller ånga som oberäknat strömmat ut från

- cistern, tank eller annan behållare
- ledningssystem för olja, vatten, värme eller avlopp (spillvatten).
- anordning ansluten till ovan angivna system, till exempel tvättställ, disk- eller tvättmaskin, värmepanna, oljetank, cistern eller annan behållare
- invändigt stuprör som uppfyller de krav som ställs på avloppsledning (spillvattenledning)
- badrum, duschrum, tvättstuga eller annat våtutrymme inomhus som har golvvbrunn och som är byggt enligt de byggregler och i förekommande fall branschregler samt tillverkarens råd och anvisningar som gällde vid byggnads- eller installations-tillfället
- kyl eller frys vid fel på dessa eller vid strömavbrott
- oljefylld radiator samt brandsläckare.

Information om Boverket och bygg- och branschorganisationer finns på vår webbplats.

Försäkringen gäller för

- lokalisering och friläggning av läckagestället för att göra det möjligt att reparera det fel som orsakat skadan inom den försäkrade gårdsbyggnaden
- nödvändig sanering enligt miljölagstiftning av mark, grundvatten, vattentäkt, vattendrag, sjö och annat vattenområde som du äger.

Försäkringen gäller även för att återställa egendom efter en sådan friläggning eller sanering.

Försäkringen gäller inte för

- reparation av det fel som har orsakat skadan eller skada på det ledningssystem eller installation varifrån utströmningen skett
- den utströmmande vätskan
- skada genom utströmning från dräneringssystem, rökkanal, ventilationskanal, tak, takränna, utvändigt stuprör eller altan
- skada genom att vatten vid regn, snösmältning eller högvatten kommit ut ur avloppsbrunn eller avloppsledning se dock F.5 Översvämning och F.6 Dammbrott
- skada genom röta, svamp, rost, frätning eller annan långtidspåverkan, om det inte framgår av omständigheterna att utströmningen skett under den tid försäkringen varit i kraft
- skada på obärgad gröda.

Aktsamhetskrav

Som försäkringstagare är du skyldig att hålla ledningssystem och installation som innehåller vatten eller annan vätska uppvärmt så att det inte fryser. Alternativt ska det vara stängt och tomt.

Nedsättning

Om du inte har uppfyllt aktsamhetskraven minskar vi ersättningen, se villkoren under Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

Högsta ersättning

Högsta ersättningsbelopp vid sanering av vätskeskada är 960 000 kronor

F.9 Merutgifter och hyresbortfall

Försäkringen gäller för merutgifter och hyresbortfall under längst ett år från skadedagen, om den gårdsbyggnad eller det gårdslösöre som anges i försäkringsbrevet helt eller delvis blir obrukbart till följd av sådan skada som omfattas av skadehändelserna F.1 – F.8 och F.11.

Försäkringen gäller för

- förlust av hyres- och arrendeintäkter
- nödvändiga och skäligen utgifter som uppstår för att ordna provisoriska lokaler
- fördyrad skötsel av djur som ingår i gårdslösöre (se under D.3 Gårdens löseegendom) och häst
- hyreskostnader för ersättningsmaskin.

Avdrag görs för inbesparade utgifter.

Merutgifter för häst ersätts även om hästen inte är försäkrad i den här försäkringen.

Aktsamhetskrav

Du måste avvärja omedelbart förestående skada och begränsa skada som redan inträffat efter bästa förmåga.

Kontakta oss omedelbart när skada inträffar så vi tillsammans kan vidta åtgärder för att minimera skadan.

Nedsättning

Om du inte uppfyllt aktsamhetskraven minskar vi ersättningen, läs villkoren i avsnitt Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

Högsta ersättning

Högsta ersättningsbelopp är 40 000 kronor.

F.10 Gårdsbyggnad under uppförande, om- eller tillbyggnad

Försäkringen gäller med fullvärde för gårdsbyggnad eller för den del av gårdsbyggnad, som uppförs, byggs om eller till under försäkringsåret. Med gårdsbyggnad avses gårdsbyggnad som uppförs på eller som finns på i försäkringsbrevet angiven fastighet.

På samma sätt som försäkringen gäller för gårdsbyggnad gäller den även för allt material avsett att ingå i byggnaden. Villkoret är att du som försäkringstagare själv ska äga byggnaden när den är färdigbyggd.

Försäkringen gäller inte för skada genom utströmning av vätska och ånga enligt avsnitt F.8, innan rörsystem har provats och godkänts. Läs villkoren avsnitt F.8.

Särskild självrisk

För skada orsakad enligt F.4 Storm, hagel och snötryck är självrisken 10 000 kronor, förutsatt att skadan kan antas bero på att gårdsbyggnaden inte är färdigställd.

F.11 Skada till följd av elavbrott

Försäkringen gäller för skada genom oförutsett elavbrott som varat i minst tolv timmar och som drabbar försäkrad egendom.

Begränsning

När vi beräknar vår ersättning, drar vi av den ersättning du får från elleverantör.

Aktsamhetskrav

Du måste efter bästa förmåga avvärja omedelbart förestående skada och begränsa skada som redan inträffat.

Nedsättning

Om du inte har uppfyllt aktsamhetskraven minskar vi ersättningen. Läs villkoren i avsnitt Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

G. Ansvarsförsäkring

Detta kapitel beskriver hur försäkringen gäller om du krävs på skadestånd.

G.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig och för de personer som ingår i ditt hushåll enligt avsnitt A. Den gäller även för dina arbetstagare.

G.2 Försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för

- jordbruk, skogsbruk, hästverksamhet och djurhållning
- förädling och försäljning av gårdens djur, jordbruks- och skogsprodukter
- körslor och tjänster åt andra när du använder gårdens byggnader och löseendom.

Om den sammanlagda bruttointäkten från dessa verksamheter, exklusive intäkter från skogsbruk, är högre än 50 000 kronor ska du kontakta oss för att teckna en annan försäkring.

Försäkringen gäller även för

- arbetstagare för skada han/hon orsakar i tjänsten
- dig som byggherre när du utför byggnadsarbete på eller upp- för ny gårdsbyggnad på din gård.

DEFINITION

- Med djur i ansvarsförsäkringen menar vi endast nötkreatur, hästar, får, getter, grisar, värphöns, slaktkycklingar, ankor, kalkoner och gäss.

G.3 När och vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller när någon, som inte omfattas av samma försäkring som du, kräver att du ska betala skadestånd för person- eller sakskada som inträffar under försäkringstiden.

Om du säljer din gård och därigenom inte längre har gällande ansvarsförsäkring gäller denna försäkring under ytterligare tre år, förutsatt att den skadegörande handlingen inträffat under försäkringstiden.

G.4 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen utom i USA och Kanada.

G.5 Undantag och begränsningar

Försäkringen gäller inte för

1. dig som ägare av det bostadshus du bor i med därtill hörande tomtmark
2. den del du tagit på dig ansvar utöver gällande skadeståndsrätt
3. skada på levererad produkt, om skadan består i eller är en följd av fel, brist eller defekt hos produkt eller tjänst
4. skada orsakad av undersökning, behandling eller annan vård av häst, om det inte anges i försäkringsbrevet
5. skada som uppkommit under sådana omständigheter att du borde ha förstått att skada med stor sannolikhet skulle komma att inträffa

6. skada som orsakats av att du åsidosatt lag eller myndighets föreskrift
7. skada som orsakats med uppsåt, eller i samband med att du utfört straffbar uppsåtlig gärning
8. byggnads- eller sprängningsarbete för annans räkning
9. skada som du kan göras ansvarig för som ägare, brukare eller förare av:
  - a) Motordrivet fordon och registreringspliktigt släpfordon då skadan uppkommit till följd av trafik med fordonet. Undantaget avser inte motordriven rullstol eller åkgräsklippare.
  - b) Vatten- eller luftfarkost.
10. skada som du kan göras ansvarig för om du äger trav- eller galopphäst eller om du är tränare, kusk eller ryttare. Undantaget gäller om skada inträffat inom trav- eller galoppbaneområde och ersättning kan fås från annan försäkring
11. skada till den del den kan ersättas genom socialförsäkring, annan gällande försäkring, annan ersättningsform eller som tjänsteförmån
12. skada som du kan göras ansvarig för, i egenskap av medlem eller delägare i förening eller bolag.

G.6 Dina åtgärder

Om du krävs på skadestånd ska du anmäla kravet till oss så snart som möjligt.

Medger du skadeståndsskyldighet, godkänner ersättningsbe- lopp eller betalar ersättning utan vår tillåtelse, är det inte bin- dande för oss.

Blir det rättegång ska du genast underrätta oss. Sedan ska du följa våra anvisningar. Väljer du att göra på annat sätt blir domen inte bindande för oss.

G.7 Våra åtgärder

Om du krävs på ersättning för en skada som kan omfattas av försäkringen och som överstiger försäkringens självrisk

- utreder vi om du är skadeståndsskyldig
- förhandlar vi med den som kräver skadestånd
- för vi din talan vid rättegång och svarar i så fall också för rät- tegångskostnaderna
- betalar vi det skadestånd som du är skyldig att betala
- om du är skyldig att betala ett jämkat skadestånd, enligt 22 kap 7 § Byggningsbalken, då dina hemdjur orsakat skada på annans hemdjur, betalar vi även den resterande delen av skade- ståndet.

G.7.1 Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller grundsjälvrisk enligt C.1, som anges i försäkringsbrevet.

G.7.2 En särskild självrisk på 10 000 kronor tillämpas då skadan är orsakad av

1. bearbetning, reparation, installation
2. besprutning eller bepudringsåtgärd
3. förorening genom stallgödsel, urin eller pressvatten
4. förorening genom vätska från cistern, tank eller behållare
5. brandfarliga heta arbeten.

G.8 Högsta ersättningsbelopp

Vid varje skadetillfälle betalar vi högst 5 000 000 kronor.

Detta gäller även om

- flera av dem som försäkringen gäller för är skadeståndsskyldiga
- flera skador uppkommit av samma orsak och vid samma tillfälle.

Försäkringsbeloppet är högst 80 000 kronor vid skada på egendom som du, för egen, eller för någon annans räkning hyrt, leasat, lånat, arrenderat, nyttjat eller bearbetat samt för skada på omhändertagen egendom.

DEFINITION

- Med bearbetning menar vi exempelvis harvning, sådd, gödselspridning, radhackning och skörd av jordbruksprodukter.

H. Rättsskyddsförsäkring

I detta kapitel beskrivs de bestämmelser som gäller för rättsskydd.

H.1 Allmänt

H.1.1 Försäkringen gäller

För att försäkringen ska gälla krävs att

- tvisten omfattas av försäkringen, se avsnitt H.2 Tvist,
- du företräds av ett ombud i tvisten, se avsnitt H.3 Ombud.

Begränsning

Den här försäkringen omfattar inte tvister som gäller dig som ägare av det bostadshus du bor i med därtill hörande tomtmark.

H.1.2 Var försäkringen gäller

Rättsskydd kan du få om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråket inträffat inom Norden.

H.1.3 Vem försäkringen gäller för och försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för dig och de personer som ingår i ditt hushåll enligt avsnitt A samt för dina arbetstagare för nedan angiven verksamhet:

Försäkringen gäller för

- jordbruk, skogsbruk, hästverksamhet och djurhållning
- förädling och försäljning av gårdens djur, jordbruks- och skogsprodukter
- körslor och tjänster åt andra när du använder gårdens byggnader och lösegendom.

Om den sammanlagda bruttointäkten från dessa verksamheter, exklusive intäkter från skogsbruk, är högre än 50 000 kronor ska du kontakta oss för att teckna en annan försäkring.

DEFINITION

- Med djur menar vi endast nötkreatur, hästar, får, getter, grisar, värphöns, slaktkycklingar, ankor, kalkoner och gäss.

H.1.4 När ska du ha haft försäkring

- Rättsskydd kan beviljas om försäkringen gäller när tvisten uppkommer och har gällt under en sammanhängande tid av två år. Försäkringen behöver inte hela tiden ha funnits hos oss – om du tidigare har haft samma slags försäkring, för samma egendom och verksamhet, i annat bolag så får du tillgodoräkna dig den.
- Rättsskydd kan beviljas för tvist som uppkommer innan försäkringen varit gällande i två år om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråk inträffat sedan försäkringen trädde i kraft.
- Om din försäkring upphört på grund av att försäkringsbehovet upphört kan du ändå beviljas rättsskydd under förutsättning att försäkringen varit i kraft när de händelser eller omständigheter som ligger till grund för anspråk inträffade och det därefter inte gått längre tid än tio år.

H.1.5 Preskription

Preskriptionstiden börjar löpa från den tidpunkt som du anlitar ombud. Läs om de allmänna bestämmelserna under Y.11 Preskription.

H.1.6 Återkrav

Om du tagit emot ersättning genom försäkringen, innebär det att vi övertar din rätt att kräva ersättning från motparten.

H.2 Tvist

H.2.1 Försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist

- som kan prövas som tvistemål av tingsrätt, hovrätt eller Högsta domstolen

- som kan prövas av fastighetsdomstol eller Statens VA-nämnd, som miljömål i Mark- och Miljödombstol eller mål i Mark- och Miljödombstol enligt vad som är förskrivet om tvistemål i allmän domstol. När det gäller prövning enligt Miljöbalken omfattas endast tvister enligt 21 kap 1 § p.6 Miljöbalken.

Med tvist avses inte brottmål och inte heller mål eller ärenden som handläggs enligt lag om domstolsärenden.

Begränsningar

- Är tvisten sådan att den först ska prövas av annan instans än ovan (till exempel skiftesman, kronofogdemyndighet, arrende- eller hyresnämnd) betalas endast kostnader som har uppkommit efter sådan prövning. Kostnad för utredning i arrendenämnd ersätts dock, om du kan visa att utredningen är nödvändig för den fortsatta prövningen.
- I tvist angående uppförande av byggnad betalas endast kostnader som uppkommer efter avtalad garantitids utgång. Denna begränsning gäller inte om entreprenören vägrar fullgöra sina kontraktssenliga skyldigheter efter slutbesiktning.

H.2.2 Försäkringen gäller skattemål

Försäkringen gäller för tvist som prövas som skattemål i förvaltningsrätt, kammarrätt och regeringsrätt, då tvisten avser någon av följande skatter eller avgifter:

- Inkomstskatt enligt inkomstskattelagen.
- Avgifter enligt lagen om sociala avgifter.
- Löneavgift enligt lagen om allmän löneavgift.
- Skatt enligt lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.
- Skatt enligt lagen om särskild löneskatt på pensionskostnader.
- Skatt enligt fastighetstaxeringslagen.
- Skatt enligt mervärdesskattelagen.

H.2.3 Försäkringen gäller vissa andra förvaltningsmål

Försäkringen gäller för tvist vid omprövning eller överklagande av svensk förvaltningsmyndighets eller domstols beslut samt för dom som avser:

- Ändring eller upphävande av beslut om EU-stöd avseende gårdsstöd eller andra nationella jordbruksstöd.
- Återbetalning av beviljat stöd enligt ovan.

DEFINITION

- Med prisbasbelopp avses det belopp som fastställs enligt lagen för allmän försäkring.

H.2.4 Vissa andra förvaltningsmål och miljömål

Försäkringen gäller för ärende som prövas i svensk förvaltningsdomstol, svensk miljödomstol eller av regeringen avseende:

- Ny-, till- eller ombyggnad av ekonomibyggnad tillhörande den försäkrade verksamheten enligt H.1.3 om det innebär ett överklagande av beviljat bygglov eller tillstånd om överklagandet görs av annan än av försäkrad eller dennes närstående.
- Myndighets omprövning enligt Miljöbalken 24 kap 3 § punkt 3, 4 och 7 samt 5 § punkt 5, 6, 7, 8, 9 och 10 om det innebär en inskränkning av tidigare beviljat verksamhetstillstånd eller avser verksamhet som inte tidigare har krävt tillstånd.
- Myndighetsförelägganden, enligt Miljöbalken 26 kap 9 §.
- Markanvändning på grund av bildande eller utökning av naturreservat, kulturresevat, biotopskyddsområde och vattenskyddsområde enligt Miljöbalken.

Vid omprövning eller myndighetsföreläggande enligt ovan gäller försäkringen endast om tvisten inte beror på försäkringsstagarens försumlighet i kontakter med myndighet. Med försumlighet avses till exempel att den försäkrade undviker eller försvårar kommunikation med myndighet.

H.2.5 Försäkringen gäller inte för tvist

1. som vid rättslig prövning ska handläggas enligt 1 kap 3d § första stycket i rättegångsbalken, så kallat småmål, det vill säga tvister där värdet av vad som yrkas understiger ett halvt prisbasbelopp. Beloppsbegränsningen gäller även tvist utomlands även om motsvarande bestämmelse saknas. Detta undantag tillämpas inte vid tvist på grund av försäkringsavtalet.
2. med någon som du är eller varit gift med, ingått registrerat partnerskap med eller sammanboende med enligt sambolagen. Försäkringen kan dock gälla för tvist om vårdnad, umgänge, underhåll till barn och barns boende om tvisten uppkommer tidigast ett år efter det att äktenskapet, partnerskapet eller sammanboendet upphörde.
3. som gäller pantsättning, borgensåtagande eller liknande åtagande av dig till förmån för någon i dennes förvärvsverksamhet.
4. som gäller fordran eller anspråk som överlåtits på dig om det inte är uppenbart att överlåtelsen skett innan tvisten uppkom.
5. som gäller skadestånd eller annat anspråk mot dig på grund av gärning som leder till att du misstänks eller åtalas för brott som kräver uppsåt för straffbarhet.
6. om du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad.
7. som gäller dig som ägare eller delägare till annan fastighet eller byggnad eller innehavare av annan tomträtt än den som anges i försäkringsbrevet eller som bostadsrättshavare.
8. som gäller dig som ägare, brukare eller förare av motordrivet fordon, husvagn eller annat släpfordon, vatten- eller luftfarkost (beträffande motorfordon, båt och segelbräda utomlands, se avsnitt H.1. Allmänt).

9. som rör sådan av försäkrad bedriven eller planerad verksamhet eller del därav som enligt miljölagstiftning kallas miljöfarlig verksamhet, oavsett om denna lagstiftning åberopas eller inte.
10. när försäkrad begär eller för talan om andra än under rubriken Vissa andra förvaltningsmål och miljömål uppräknade tillstånd, godkännande eller liknande om saken prövas av fastighetsdomstol eller miljödomstol.
11. som rör förhållande mellan dig som arbetsgivare och nuvarande eller före detta arbetstagare.
12. som avser ersättningsanspråk mot försäkrad som kan omfattas av ansvarsförsäkringen eller som inte ersätts ur befintlig ansvarsförsäkring på grund av preklusion eller preskription, eller på grund av uppsåt genom åsidosättande av lag, myndighets föreskrift, domstols dom eller beslut.
13. enligt marknadsföringslagen.
14. som avser anspråk som uppkommit mellan delägare eller försäkrade som omfattas av samma försäkringsavtal eller mellan företag inom samma koncern.
15. om ersättning för markanvändning vid bildande eller utökning av de i punkt 4 under rubriken Vissa andra förvaltningsmål och miljömål uppräknade områdena.

H.2.6 Försäkringen gäller inte för tvist vid förvaltningsmål

1. angående brott enligt skattebrottslagstiftningen.
2. angående skönstaxering.
3. huruvida skatt eller avgift har inbetalts till myndighet.
4. angående eftertaxering såvida inte den försäkrade, efter prövning i allmän förvaltningsdomstol, kan visa att han/hon fullgjort sin uppgiftsplikt på riktigt sätt.
5. som har samband med köp eller försäljning av aktier.
6. angående skatteflykt.
7. som grundas på att försäkrad anses ha lämnat felaktiga eller ofullständiga uppgifter såvida inte försäkrad kan visa att detta inte, till någon del, beror på grov vårdslöshet eller uppsåt.
8. som avser rätten till omprövning eller överklagande eller avser avvisningsbeslut på grund av att ansökan inkommit för sent eller försäkrad inte är behörig sökande.
9. om värdet av det som yrkas i tvisten exklusive ombudskostnader och moms understiger 40 000 kronor.
10. om tvisten har samband med ett beslut som beror på bristande medel eller anslag.

H.3 Ombud

H.3.1 Inledning

För att försäkringen ska gälla måste du företrädas av ett ombud i tvisten.

H.3.2 Krav på ombudet

Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till ärendets natur och de krav som svensk lag ställer på ett ombud. Ombudet ska vara

1. advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå eller
2. jurist anställd på LRF Konsult eller
3. annan person som uppfyller kravet på lämplighet.

Ombud, försäkrad och bolaget har rätt att för sådant ombud som anges i punkt tre begära rådgivande yttrande av lämpligheten genom prövningsförfarande hos Svensk försäkrings Prövningsförfarande beträffande Ombuds lämplighet (POL).

H.3.3 Prövning av arvode

Ombud enligt punkt 1 och bolaget har rätt att begära prövning i Ombudskostnadsnämnden rörande skäligheten i arvode och övriga kostnader. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

Ombud enligt punkt 2 och 3 har rätt att begära prövning i Nämnden för rättsskyddsfrågor rörande skäligheten av ombudets arvode och övriga kostnader. Ombudet och bolaget förbinder sig att godta utfallet av sådan prövning.

H.3.4 Tvist utomlands

I tvist eller mål som handläggs utomlands måste ombudet även uppfylla motsvarande krav som det landets lag ställer på ombud.

H.4 Kostnader

H.4.1 Försäkringen gäller

Du kan få ersättning för följande kostnader om de är nödvändiga och skäliga och du inte kan få dem betalda av motparten:

1. Ombuds arvode och omkostnader. Arvode lämnas för skälig tidsåtgång och högst enligt den timkostnadsnorm som regeringen fastställer vid ersättning till rättshjälpsbiträde enligt rättshjälpslagen.
2. Kostnader för utredning före rättegång, förutsatt att utredningen beställts av ditt ombud.
3. Kostnader för bevisning i rättegång och skiljeförfarande.
4. Kostnader för medling enligt 42 kap 17 § i rättegångsbalken.
5. Expeditionskostnader i domstol.
6. Rättegångskostnader som du har ålagts att betala till motpart eller staten efter prövning av tvisten.
7. Rättegångskostnader som du vid förlikning under rättegång åtagit dig att betala till motpart under förutsättning att det är uppenbart att domstolen skulle ha ålagt dig att betala rättegångskostnader med högre belopp om tvisten prövats.

Begränsningar

- Om domstol har prövat ombudsarvodet i ärendet betalar vi högst utdömt arvode.
- Ersättning lämnas inte om du i eller utom rättegång avstår från dina möjligheter att få ersättning av motparten.
- Ersättning lämnas inte om skadestånd till dig får anses innefatta även kompensation för dina ombudskostnader.

H.4.2 Försäkringen gäller inte

för kostnader:

1. för eget arbete, förlorad inkomst, resor och uppehälle eller andra omkostnader för dig eller annan försäkrad,
2. för utredning om innehållet i utomnordisk rätt,
3. för ombuds resor utom Norden,
4. för verkställighet av dom, beslut eller avtal,
5. för merkostnader som uppstår då försäkrad gjort sig skyldig till försumlig processföring eller på annat sätt förfarit försumligt,
6. för merkostnader som uppstår om du anlitar flera ombud eller byter ombud,
7. för ersättning till skiljemän,
8. för biträde i mål angående skattebrott, skönstaxering, arvs- eller gåvoskatt,
9. för bokföringskostnader,
10. för avgifter, räntor, skattetillägg, viten eller böter (vid förvaltningsmål),
11. för inhämtande av förhandsbesked eller liknande från EU-domstol, EU-myndighet eller annat EU-organ.

H.5 Självrisk, högsta ersättning och betalningsregler

H.5.1 Självrisk

Självrisken är 20 procent av kostnaderna, men lägst grundsjälvrisk, se avsnitt C.1 Grundsjälvrisk, eller den förhöjda självrisken, se avsnitt C.2 Förhöjd självrisk.

H.5.2 Högsta ersättningsbelopp

Vi betalar vid varje tvist högst 200 000 kronor. Endast en tvist anses föreligga om

- du och annan försäkrad står på samma sida
- flera tvister avser samma angelägenhet
- yrkandena stödjer sig på väsentligen samma händelser eller omständigheter
- flera tvister, med en eller flera motparter, uppstår som direkt eller indirekt följd av fastighetsöverlåtelse.

Således kan en tvist anses föreligga även om yrkandena inte stödjer sig på samma rättsliga grund.

Om rättsskydd beviljas enligt den sista punkten i H.1.4 När ska du haft försäkring, tillämpas i stället den självrisk och det högsta ersättningsbelopp som gäller för motsvarande gårdsförsäkring hos oss vid tiden för tvistens uppkomst.

H.5.3 Betalningsregler

Ersättning betalas till ditt eget ombud för dina egna ersättningsbara kostnader när ärendet slutredovisats till den del ersättningen inte har betalats till motparten efter verkställighet av dom eller liknande. Om du blir eller kan bli ersättningskyldig till flera, har vi rätt att fördela återstående försäkringsersättning.

H.5.4 Ersättning à conto

Ersättning à conto förutsätter särskild prövning. Vi åtar oss utbetalning högst en gång var sjätte månad.

H.6 Om vi inte är överens

Du har rätt att vid tvist om tolkning av försäkringsvillkor för rättsskyddsförsäkring begära prövning hos Nämnden för rättsskyddsfrågor. Ansökan om prövning i nämnden måste göras senast sex månader från det vi lämnande slutligt besked i ärendet.

I. Krisförsäkring

I detta kapitel beskriver vi de bestämmelser som gäller för krisförsäkringen.

Ord markerade med * förklaras under Definitioner sist i detta avsnitt.

I.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för den som tecknat och innehar gårdsförsäkring hos Länsförsäkringar liksom för dennes arbetstagare, under förutsättning att de anställts för att utföra arbete inom ramen för den försäkrade verksamheten.

När den person som tecknat gårdsförsäkringen är en fysisk person gäller försäkringen också för de medlemmar av hans eller hennes hushåll som bor och är folkbokförda på samma adress som honom eller henne eller på annan adress inom den fastighet som enligt försäkringsbrevet utgör den försäkrade fastigheten (de försäkrade).

I.2 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för traumatiska tillstånd till följd av skada som inträffat under den tid försäkringen är i kraft (försäkringstiden). För arbetstagare till den som tecknat gårdsförsäkring gäller försäkringen enbart under arbetstagarens arbetstid och vid resa till och från arbetsplatsen.

I.3 Var försäkringen gäller

Försäkringen gäller i hela världen.

I.4 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för kostnad för behandling i Sverige hos psykolog eller psykoterapeut av försäkrad som drabbats av traumatiskt tillstånd till följd av

- den försäkrades olycksfallsskada*
- närstående persons dödsfall (med närstående person avses barn eller förälder till den försäkrade liksom den försäkrades make, registrerade partner eller sambo förutsatt att de var folkbokförda på samma adress som den försäkrade vid skadetillfället)
- överfall, rån, stöld eller våldtäkt som polisanmälts
- skada som är ersättningsbar enligt den tecknade gårdsförsäkringen eller till denna tecknad tilläggsförsäkring.

För försäkrad som tecknat gårdsförsäkringen omfattar krisförsäkringen även traumatiskt tillstånd till följd av skada på egen skog genom skogsbrand, storm eller snöbrott.

Ersättning lämnas utan remiss för högst tre behandlingstillfällen per försäkrad. Behandling ska för att ersättas ha påbörjats inom en månad från den återopade skadehändelsen.

Efter remiss av behandlande psykolog eller psykoterapeut ger försäkringen i vissa fall ersättning för ytterligare sju behandlingstillfällen per försäkrad. Länsförsäkringar avgör om rätt till ytterligare behandlingstillfällen föreligger. Sammanlagt kan försäkringen alltså ersätta högst tio behandlingstillfällen per försäkrad person och skada. Det högsta antalet behandlingstillfällen gäller även om ersättning kan lämnas från mer än ett moment och/eller mer än en försäkring.

Försäkringen gäller också för nödvändiga och skäliga resekostnader i samband med sådan behandling. Resekostnader ska godkännas av Länsförsäkringar i förväg. Ersättning lämnas enbart för den försäkrades resekostnader.

I.5 Undantag

Försäkringen gäller inte för

- kostnader som den försäkrade kan få ersätta på annat sätt, exempelvis via annan försäkring eller till följd av lag, konvention eller författning.
- traumatiska tillstånd till följd av skada som den försäkrade tillfogats av annan person försäkrad enligt samma försäkring.
- traumatiska tillstånd till följd av skada som den försäkrade tillfogats när denne varit påverkad av narkotika.
- traumatiska tillstånd till följd av skada som den försäkrade tillfogats när denne varit påverkad av narkotika, berusnings- eller sömnmedel såvida den försäkrade inte kan visa att samband saknas mellan denna påverkan och skadan. Undantaget tillämpas inte vid våldtäkt eller närstående persons dödsfall.
- traumatiska tillstånd till följd av skada som uppstått när den försäkrade utan skälig anledning utsatt sig för risken att ska-

das. Undantaget tillämpas inte vid våldtäkt eller närstående persons dödsfall.

- traumatiska tillstånd till följd av skada som har samband med att den försäkrade utfört eller medverkat till brottslig handling som enligt svensk lag kan leda till böter eller fängelse.
- traumatiskt tillstånd som, även om det konstaterats efter en sådan skada som omfattas av villkorspunkt I.4, enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på den skadan utan på sjukdom, psykisk störning eller därmed jämförligt tillstånd.
- kostnad för behandling då den försäkrade uteblivit från bokad behandlingstid. Avbokning ska göras senast klockan 16.00 vardagen innan besöket.

I.6 När skada inträffat

Försäkrad som drabbats av traumatiskt tillstånd till följd av skada ska ta kontakt med Länsförsäkringars förmedlingstjänst för bokning av besök hos psykolog/psykoterapeut.

Den försäkrade ska

- tillse att Länsförsäkringar får de upplysningar och intyg som Länsförsäkringar bedömer är nödvändiga för att fastställa rätten till ersättning. Länsförsäkringar ersätter kostnader för begärda intyg och undersökningar.
- styrka sina ersättningsanspråk med originalkvitton eller motsvarande.

I.7 Ansvarstid

Ansvarstiden, det vill säga den längsta tid som ersättning kan lämnas för ett försäkringsfall, är 13 månader från återopad skadehändelse.

I.8 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

I.9 Allmänna bestämmelser

För denna försäkring gäller Y. Allmänna bestämmelser.

Dessutom gäller följande:

- Vid allmän villkorsändring tillämpas de nya villkoren för försäkringen från närmast följande årsförfallodag, under förutsättning att du som tecknat gårdsförsäkring hos Länsförsäkringar underrättas om detta senast 30 dagar före gårdsförsäkringens årsförfallodag.
- För krisförsäkringen gäller inte rätt till fortsättningsförsäkring eller efterskydd för de försäkrade.

Definitioner

Olycksfallsskada

Med olycksfallsskada menas kroppsskada som drabbar den försäkrade ofrivilligt genom plötslig yttre händelse. Olycksfalls-

skadan ska ha krävt läkarbehandling. Total hälseneruptur, vridvåld mot knä samt smitta på grund av fästingbett ersätts som olycksfallsskada. Med olycksfallsskada jämställs skada på grund av förfrysning, värmeslag eller solsting. Sådan kroppsskada anses ha inträffat den dag den visar sig.

Med olycksfallsskada avses inte:

- Kroppsskada till följd av överansträngning, ensidig rörelse, förslitningsskada eller åldersförändringar. Kroppsskada som vanligtvis inte betraktas som olycksfallsskada är exempelvis ryggskott, diskbråck och muskelbristning. Som olycksfallsskada ersätts inte skada som uppkommit genom vridvåld, om inte vridvåldet är orsakat genom en direkt yttre händelse (avser inte vridvåld mot knä).
- Skada som uppkommit på grund av smitta genom bakterie, virus eller annat smittämne (avser inte smitta på grund av fästingbett).
- Skada som uppkommit genom användning av medicinska preparat eller genom ingrepp, behandling eller undersökning som inte orsakats av olycksfallsskada som omfattas av denna försäkring.
- Sådant tillstånd som, även om det konstaterats efter en olycksfallsskada, enligt medicinsk erfarenhet inte kan anses bero på olycksfallsskadan utan på sjukdom, åldersförändringar, lyte eller sjukliga förändringar.

Tilläggsförsäkringar Q.–U.

Här följer en redogörelse för våra tilläggsförsäkringar. De ska särskilt anges i försäkringsbrevet för att gälla.

De undantag, begränsningar och självrisker som är beskrivna i avsnitten A. – F. gäller även för dessa försäkringar om det inte är särskilt beskrivet i villkoren nedan att andra regler gäller. Är något inte beskrivet i tilläggsförsäkringen gäller reglerna i avsnitten A.– F. och Y.

Q. Allriskförsäkring Gårdslösöre

Q.1 Försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för skada på eller förlust av följande egendom genom plötslig och oförutsedd händelse:

1. Gårdslösöre som ingår i allriskförsäkringen

- maskiner, vagnar, arbetsbodas och redskap
- seldon, sadlar, remtyg, vagnar och sulkyer
- bränsle, smörjmedel, verkstadsutrustning och reservdelar till gårdens maskiner

- datorer, kontorsinventarier och kontorsmaterial
- medicin och förbandsmateriel till djur
- kemiska gödselmedel och bekämpningsmedel.

2. Gårdsbyggnad som anges i försäkringsbrevet

- installationer i gårdsbyggnad
- ledning, kulvert och installation som betjänar gårdsbyggnad.

3. Gårdens markanläggningar

- stängsel
- pumpar.

4. Annans gårdslösöre

Gårdslösöre enligt punkt 1. ovan, som du i din verksamhet (A.3) har lånat, hyrt, leasat eller för annans räkning bearbetar.

5. Ritningar och arkivalier samt datamedia

Vad som ingår i Ritningar och arkivalier samt datamedia förklaras under D.3 Gårdens lösegendom.

Q.2 Försäkringen gäller inte för

- skada som består i slitage eller förbrukning
- skada orsakad av försummat underhåll, rost eller frätning
- skada orsakad genom lagring, kondens eller fukt
- skada orsakad av råttor, möss, sorkar eller ryggradslösa djur (exempelvis insekter)
- skada på egendom som orsakats av felaktig bearbetning, reparation eller konstruktion.

Q.3 Högsta ersättningsbelopp

HÖGSTA ERSÄTTNINGSBELOPP I ALLRISKFÖRSÄKRING GÅRDSLÖSÖRE	
Typ av lösegendom	Ersättningsbelopp, kronor
Gårdslösöre försäkrat till 200 000 kronor i D.3	40 000 ¹⁾
Gårdslösöre försäkrat till 400 000 kronor i D.3	80 000 ¹⁾
Inom försäkringsbeloppet ersätts högst:	
– Gårdens markanläggningar	80 000
– Annans gårdslösöre	40 000
– Ritningar och arkivalier samt datamedia	40 000

Ersättningsbeloppen i tabellen under Q.3 kan aldrig gälla utöver de belopp som anges i tabellen under D.3 Högsta ersättningsbelopp lösegendom på gården.

Q.4 Aktsamhetskrav

I den här försäkringen gäller samma aktsamhetskrav som i B.1 Generella aktsamhetskrav och aktsamhetskraven i F. Egen-
domsskador.

Q.5 Nedsättning

Har du inte uppfyllt aktsamhetskraven minskas ersättningen, se avsnitt Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

Q.6 Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk. Har du avtalat med oss om högre självrisk än grundsjälvrisk gäller istället denna. Hur stor självrisk är framgår av försäkringsbrevet.

R. Särskilda Gårdsbyggnader

R.1 Vad försäkringen gäller för

Försäkringen gäller vid skada enligt skadehändelserna F.1 – F.11 på försäkrad egendom.

R.2 Försäkrad egendom

Egendom försäkrad med denna tilläggsförsäkring anges i försäkringsbrevet med försäkringsbelopp. Varje särskilt föremåls utseende och egenskaper ska dokumenteras så att det vid skada framgår vad du har försäkrat.

R.3 Försäkringsform och försäkringsbelopp

Försäkringsformen är förstärksförsäkring och försäkringsbelopp för egendomen anges i försäkringsbrevet.

R.4 Skadevärderingsregler

För egendom försäkrad med denna tilläggsförsäkring gäller samma skadevärderingsregler som i E.1 – E.2 med undantag för följande: Försäkrad egendom enligt R.2 kan ersättas enligt ett av följande alternativ:

- Egendomen återställs.
- Egendomen återställs inte.

Om försäkringstagaren inte önskar återställa enligt E.2.2 gårdsbyggnad återställs, med rationella metoder och material kan andra metoder och material väljas. Då åligger det försäkringstagaren att finna erforderliga hantverkare och ta fram underlag för materialval. Val av hantverkare och material ska godkännas av oss innan återställandet kan påbörjas. Skadan värderas till kostnaderna för återställandet med dessa metoder och material, inklusive kostnader för återställande av konstnärlig utsmyckning.

Återställs inte den skadade egendomen inom två år värderas skadan till skillnaden mellan den skadade egendomens marknadsvärde före och efter skadan.

R.5 Självrisk

Försäkringen gäller med grundsjälvrisk, C.1. Har du avtalat med oss om högre självrisk än grundsjälvrisk, C.2 gäller istället denna. Särskild självrisk gäller för skadehändelserna F.3 Kollision, vältning, dikeskörning och transportskada, F.5 Översvämning och F.6 Dammbrott.

S. Skogsförsäkring

S1 Skogsförsäkring Max

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

2.1 Karens

Försäkringen gäller inte vid skada på träd, i ungskog eller i skog, genom insekter eller svamp om skadan inträffar inom sex månader från det att försäkringen har trätt i kraft.

3. Var försäkringen gäller

3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller på försäkringsstället, det vill säga den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

3.2 På annan plats

Försäkringen gäller inom Norden för skogsråvara som kommer från försäkringsstället.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat. Förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt ersätts därför inte.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte förlusten.

06. Försäkrad egendom

06.1 Levande skog på skogsmark

Med levande skog på skogsmark avses

- skogsföryngring, då trädens medelhöjd är 1,3 meter eller mindre
- ungskog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är mindre än 10 centimeter
- skog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är minst 10 centimeter.

Diameter på ungskog och skog beräknas baserat på diametern hos de träd som kommer att utgöra beståndet efter gallring, dock högst det antal som anges i tabell S4 10.1.1.

06.2 Skogsråvara

Med skogsråvara avses

- rundvirke*
- avverkade helträd eller träddelar
- ihopsamlade stubbar
- ihopsamlade grenar och toppar.

06.3 Skogsplantor och frön för skogsodling

Med skogsplantor och frön för skogsodling avses

- plantor och frön som är inköpta för att planteras eller sås på försäkringsstället.

06.4 Skogsmark

Med skogsmark avses

- produktiv skogsmark* där pågående markanvändning i huvudsak är skogsbruk.

07. Försäkringsform

Skadade plantor, träd, skogsråvara, mark och maskinkostnader är försäkrade enligt de belopp som anges i tabeller för ersättningsbelopp, se S4 10. Det är det verkliga antalet kubikmeter skog och skogsråvara angivet i enheten m³fub* som är försäkrat. Avseende plantor är försäkringsbeloppet styrt av det högsta antalet ersättningsbara plantor per hektar enligt S4 10.1.1. Maskinkostnader är begränsade med belopp per bearbetat antal hektar. Fullvärdesförsäkring gäller för räddningskostnad.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Skada på skogsföryngring

Försäkringen gäller för skada genom

- torka och frost
- storm, snötryck och snöbrott

och oförutsedd skada genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
  - svamp, sork, insekter och tjäder
  - stöld och uppsåtlig skadegörelse
- samt
- plötslig och oförutsedd skada som leder till att ett skadat sammanhängande område ska hjälplanteras eller planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

På mark där det enligt skogsvårdslagen krävs färre än 1 000 utvecklingsbara plantor per hektar gäller försäkringen enligt ovan när andelen skadade plantor är minst 50 procent inom ett sammanhängande område som är 0,50 hektar eller större.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på skogsföryngring som enbart består i påverkan av kvalitet och/eller tillväxt.

Försäkringen gäller inte för direkt eller indirekt skada som orsakats av

- svamp, insekter eller andra levande organismer som inte har sitt naturliga utbredningsområde* i Sverige
- rötsvampar, till exempel rottröta och honungsskivling
- bakterier och virus
- trädens genetiska* egenskaper
- tamboskap*
- sprängningsarbete
- kemiska eller biologiska preparat
- luftföroreningar
- anrikning av oorganiska ämnen.

Anmärkning

Se S4 Aktsamhetskrav.

11.2 Skada på ungskog

Försäkringen gäller för skada genom

- storm, snötryck och snöbrott och oförutsedd skada genom
  - brand, explosion, åskslag och luftfartyg
  - stöld och uppsåtlig skadegörelse
- samt

• plötslig och oförutsedd skada som leder till att ett skadat sammanhängande område ska hjälplanteras eller planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på ungskog som enbart består i påverkan av kvalitet och/eller tillväxt. Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand.

Försäkringen gäller inte för direkt eller indirekt skada som orsakats av

- svamp, insekter eller andra levande organismer som inte har sitt naturliga utbredningsområde* i Sverige
- rötsvampar, till exempel rottröta och honungsskivling
- bakterier och virus
- trädens genetiska* egenskaper
- tamboskap*
- sprängningsarbete
- kemiska eller biologiska preparat
- luftföroreningar
- anrikning av oorganiska ämnen.

Anmärkning

Se S4 Aktsamhetskrav.

11.3 Skada på skog

Försäkringen gäller för skada genom

- storm, snötryck och snöbrott och oförutsedd skada genom
- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse samt
- plötslig och oförutsedd skada.

11.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada på träd som enbart består i påverkan av kvalitet och/eller tillväxt. Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand, snötryck eller snöbrott.

Försäkringen gäller inte för direkt eller indirekt skada som orsakats till följd av

- svamp, insekter eller andra levande organismer som inte har sitt naturliga utbredningsområde* i Sverige
- rötsvampar, till exempel rottröta och honungsskivling
- bakterier och virus
- trädens genetiska* egenskaper
- tamboskap*
- sprängningsarbete
- kemiska eller biologiska preparat
- luftföroreningar *
- anrikning av oorganiska ämnen.

Anmärkning

Se S4 Aktsamhetskrav.

11.4 Skada på skogsråvara

Försäkringen gäller för skada på skogsråvara genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- uppsåtlig skadegörelse.

11.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.5 Skada på skogsplantor och frön för skogsodling

Försäkringen gäller för skada på skogsplantor och frön för skogsodling genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse.

11.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.6 Skada på skogsmark

Försäkring gäller för bestående skada på skogsmark genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg.

11.6.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

Anmärkning

En bestående skada på skogsmark är en skada som innebär att en produktiv skogsmark* efter en skada klassas som improduktiv skogsmark (impediment*) och att det tillståndet bedöms bestå i minst 20 år.

Se S4 Aktsamhetskrav.

S2 Skogsförsäkring Mer

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

3. Var försäkringen gäller

3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller på försäkringsstället, det vill säga den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

3.2 På annan plats

Försäkringen gäller inom Norden för skogsråvara som kommer från försäkringsstället.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat. Förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt ersätts därför inte.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte förlusten.

06. Försäkrad egendom

06.1 Levande skog på skogsmark

Med levande skog på skogsmark avses

- skogsföringring, då trädens medelhöjd är 1,3 meter eller mindre
- ungskog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är mindre än 10 centimeter
- skog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är minst 10 centimeter.

Diameter på ungskog och skog beräknas baserat på diametern hos de träd som kommer att utgöra beståndet efter gallring, dock högst det antal som anges i tabell S4 10.1.1.

06.2 Skogsråvara

Med skogsråvara avses

- rundvirke*
- avverkade helträd, eller träddeklar
- ihopsamlade stubbar
- ihopsamlade grenar och toppar.

06.3 Skogsplantor och frön för skogsodling

Med skogsplantor och frön för skogsodling avses

- plantor och frön som är inköpta för att planteras eller sås på försäkringsstället.

06.4 Skogsmark

Med skogsmark avses

- produktiv skogsmark* där pågående markanvändning i huvudsak är skogsbruk.

07. Försäkringsform

Skadade plantor, träd, skogsråvara, mark och maskinkostnader är försäkrade enligt de belopp som anges i tabeller för ersättningsbelopp, se S4 10. Det är det verkliga antalet kubikmeter skog och

skogsråvara angivet i enheten m³fub* som är försäkrat. Avseende plantor är försäkringsbeloppet styrt av det högsta antalet ersättningsbara plantor per hektar enligt S4 10.1.1. Maskinkostnader är begränsade med belopp per bearbetat antal hektar. Fullvärdesförsäkring gäller för räddningskostnad.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Skada på skogsföringring

Försäkringen gäller för skada genom

- torka och frost
- storm, snötryck och snöbrott samt oförutsedd skada genom
- brand, explosion, åkslag och luftfartyg
- svamp, sork, insekter och tjäder
- stöld och uppsåtlig skadegörelse

på skogsföringring som leder till att ett skadat sammanhängande område ska hjälpplanteras eller planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
- som enbart påverkar skogsföringringens kvalitet och/eller tillväxt.

Anmärkning

Se S4 Aktsamhetskrav.

11.2 Skada på ungskog

Försäkringen gäller för skada genom

- brand, explosion, åkslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse
- storm, snötryck och snöbrott

på ungskog som leder till att ett skadat sammanhängande område ska planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
- som enbart påverkar ungskogens kvalitet och/eller tillväxt.

Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand.

Anmärkning

Se S4 Aktsamhetskrav.

11.3 Skada på skog

Försäkringen gäller för skada på träd genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse
- storm, snötryck och snöbrott.

Begränsning

Vid stormskada gäller försäkringen endast för skadad volym som överstiger:

- 100 m³fub inom Länsförsäkringar i Blekinge, Göinge-Kristianstad, Göteborg och Bohuslän, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Skaraborg, Skåne, Älvsborg, Östergötland
- 75 m³fub inom Länsförsäkringar i Bergslagen, Gotland, Stockholm, Södermanland, Uppsala, Värmland
- 50 m³fub inom Länsförsäkringar i Dalarna, Gävleborg, Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland.

11.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
- som enbart påverkar trädens kvalitet och/eller tillväxt.

Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand, snötryck eller snöbrott.

Anmärkning

Se S4 Aktsamhetskrav.

7.4 Skada på skogsråvara

Försäkringen gäller för skada på skogsråvara genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- uppsåtlig skadegörelse.

11.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.5 Skada på skogsplantor och frön för skogsodling

Försäkringen gäller för skada på skogsplantor och frön för skogsodling genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse.

11.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.6 Skada på skogsmark

Försäkringen gäller för bestående skada på skogsmark genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg.

11.6.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

Anmärkning

En bestående skada på skogsmark är en skada som innebär att en produktiv skogsmark* efter en skada klassas som improduktiv skogsmark (impediment*) och att det tillståndet bedöms bestå i minst 20 år.

Se S4 Aktsamhetskrav.

S3 Skogsförsäkring Bas

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för försäkringstagaren.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under den tid försäkringen är i kraft.

3. Var försäkringen gäller

3.1 På försäkringsstället

Försäkringen gäller på försäkringsstället, det vill säga den eller de fastigheter som angetts i försäkringsbrevet.

3.2 På annan plats

Försäkringen gäller inom Norden för skogsråvara som kommer från försäkringsstället.

4. Försäkrat intresse

Försäkringen avser egendomsskada som är en oundviklig följd av sådan skadehändelse för vilken försäkringen gäller.

Med egendomsskada avses skada på eller förlust av försäkrad egendom som har till följd att egendomens värde minskas eller går förlorat. Förlust som uppkommer till exempel genom att egendom inte kan användas på beräknat sätt ersätts därför inte.

Har skada på viss egendom medfört förlust i tillverkning, förvaring, användning eller försäljning av annan egendom, ersätts inte förlusten.

06. Försäkrad egendom

06.1 Levande skog på skogsmark

Med levande skog på skogsmark avses

- skogsförnygring då trädens medelhöjd är 1,3 meter eller mindre
- ungskog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är mindre än 10 centimeter

- skog, då trädens diameter 1,3 meter över mark är minst 10 centimeter.

Diameter på ungskog och skog beräknas baserat på diametern hos de träd som kommer att utgöra beståndet efter gallring, dock högst det antal som anges i tabell S4 10.1.1.

06.2 Skogsråvara

Med skogsråvara avses

- rundvirke*
- avverkade helträd, eller träddeklar
- ihopsamlade stubbar
- ihopsamlade grenar och toppar.

06.3 Skogsplantor och frön för skogsodling

Med skogsplantor och frön för skogsodling avses

- plantor och frön som är inköpta för att planteras eller sås på försäkringsstället.

06.4 Skogsmark

Med skogsmark avses

- produktiv skogsmark* där pågående markanvändning i huvudsak är skogsbruk.

07. Försäkringsform

Skadade plantor, träd, skogsråvara, mark och maskinkostnader är försäkrade enligt de belopp som anges i tabeller för ersättningsbelopp, se S4 10. Det är det verkliga antalet kubikmeter skog och skogsråvara angivet i enheten m³fub* som är försäkrat. Avseende plantor är försäkringsbeloppet styrt av det högsta antalet ersättningsbara plantor per hektar enligt S4 10.1.1.

Maskinkostnader är begränsade med belopp per bearbetat antal hektar. Fullvärdesförsäkring gäller för räddningskostnad.

11. Vad försäkringen gäller för

11.1 Skada på skogsförnygring

Försäkringen gäller för skada genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg på skogsförnygring som leder till att ett skadat sammanhängande område ska hjälpplanteras eller planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

På mark där det enligt skogsvårdslagen krävs färre än 1 000 stycken utvecklingsbara plantor per hektar gäller försäkringen enligt ovan när andelen skadade plantor är minst 50 procent inom ett sammanhängande område som är 0,50 hektar eller större.

11.1.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
- om enbart påverkar skogsförnygringens kvalitet och/eller tillväxt.

Anmärkning

Se S4 Aktsamhetskrav.

11.2 Skada på ungskog

Försäkringen gäller för skada genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg på ungskog som leder till att ett skadat sammanhängande område ska planteras på nytt, enligt skogsvårdslagens krav.

11.2.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
  - som enbart påverkar ungskogens kvalitet och/eller tillväxt.
- Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand.

Anmärkning

Se S4 Aktsamhetskrav.

11.3 Skada på skog

Försäkringen gäller för skada på träd genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg.

11.3.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete
  - som enbart påverkar trädens kvalitet och/eller tillväxt.
- Undantaget tillämpas inte för träd som skadats av sot till följd av brand.

Anmärkning

Se S4 Aktsamhetskrav.

11.4 Skada på skogsråvara

Försäkringen gäller för skada på skogsråvara genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- uppsåtlig skadegörelse.

11.4.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.5 Skada på skogsplantor och frön för skogsodling

Försäkringen gäller för skada på skogsplantor och frön för skogsodling genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg
- stöld och uppsåtlig skadegörelse.

11.5.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

11.6 Skada på skogsmark

Försäkring gäller för bestående skada på skogsmark genom

- brand, explosion, åskslag och luftfartyg.

11.6.1 Undantag

Försäkringen gäller inte för skada

- orsakad av sprängningsarbete.

Anmärkning

En bestående skada på skogsmark är en skada som innebär att en produktiv skogsmark* efter en skada klassas som improduktiv skogsmark (impediment*) och att det tillståndet bedöms bestå i minst 20 år.

Se S4 Aktsamhetskrav.

S4. Gemensamma bestämmelser för Skogsförsäkring Max, Skogsförsäkring Mer och Skogsförsäkring Bas

8 Aktsamhetskrav

8.1 Allmänna aktsamhetskrav

Du, eller annan som enligt avtal agerar i ditt ställe, ska följa de föreskrifter som

- anges i försäkringsbrevet
- lagar, författningar eller myndigheter anger
- tillverkare, leverantör, besiktningsman eller motsvarande anger.

Du, eller annan som enligt avtal agerar i ditt ställe, ska vara akt-sam och vidta åtgärder för att förebygga skador, och vid en skada agera för att begränsa skadans omfattning.

8.2 Särskilda aktsamhetskrav

Vid skogsskötselåtgärder ska du, eller annan som enligt avtal agerar i ditt ställe, alltid följa rådgivning publicerad av Skogsstyrelsen eller annan större och i Sverige etablerad skogsorganisation, till exempel skogsägarförening eller skogsbolag.

08.2.1 Markberedning

Där det är möjligt och lämpligt ska markberedning genomföras före plantering.

08.2.2 Plantval

Typ av planta, storlek på planta, trädslag och härkomst ska vara lämpliga för aktuell växtplats.

08.2.3 Snytbagge

Där det finns risk för snytbaggeangrepp ska plantor förses med beprövat skydd. Angrepp på plantor ska bevakas även år två och tre efter plantering. Vid behov och där det är möjligt ska plan-torna behandlas.

08.2.4 Avverkning

Vid avverkning ska hänsyn tas till risk för stormskada. Detta gäller speciellt vid gallring av gammal granskog.

9 Åtgärder vid skada

09.1 Anmälan om skada

Skada som kan medföra ersättningskrav ska anmälas till bolaget så snart som möjligt. Dessutom ska den försäkrade vid stöld, inbrott, rån eller annat brott snarast göra polisanmälan och sända in polisintyg till bolaget.

09.2 Ersättningskrav

Ersättningskrav ska framställas till bolaget så snart som möjligt och senast ett år från det att den försäkrade fått kännedom om sin möjlighet att få ersättning. Framställs kravet senare är bolaget fritt från ersättningskyldighet. Den försäkrade är skyldig att specificera sitt ersättningskrav och på anmodan lämna förteckning över försäkrad egendom – skadad och oskadad – med uppgift om varje föremåls värde före och efter skadan. Den försäkrade är även skyldig att på anmodan styrka ersättningskravet genom att lämna de upplysningar som står till buds och genom att tillhandahålla verifikationer, bevis och andra handlingar som behövs för att bedöma bolagets ansvarighet och ersättningens storlek.

09.3 Räddningsplikt

Den försäkrade ska efter förmåga

- avvärja skada som kan befaras vara omedelbart förestående
- begränsa skada som redan inträffat
- snarast möjligt omhänderta och skydda skadad egendom
- utan uppskov vidta lämpliga åtgärder, även av provisorisk art för att återuppta eller upprätthålla den försäkrade verksamheten

09.4 Påföljd vid åsidosättande av räddningsplikt

Om den försäkrade uppsåtligt eller av grov vårdslöshet inte uppfyller sin räddningsplikt och om det kan antas att detta varit till men för bolaget är bolaget berättigat till skäligt avdrag på ersättningsbelopp som annars bort utgå eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet.

09.5 Besiktning av skada

Bolaget har rätt att låta besiktiga skada samt att, innan åtgärder vidtas, utfärda anvisningar för reparation, återställande, tillvaratagande av skadad egendom och hjälpplanering. Den försäkrade är skyldig att följa bolagets anvisningar om val av reparatör, entreprenör eller metod för reparation eller sanering. Iakttar den försäkrade inte vad som här sagts är bolagets ansvarighet begränsad till den kostnad som skulle ha uppkommit om anvisningarna följts.

09.6 Gravationsbevis och panthavares godkännande

Om gravationsbevis eller panthavares godkännande behövs för att betala ut ersättning, ska den försäkrade sända in dessa handlingar till bolaget.

09.7 Bedrägliga uppgifter

Om den försäkrade svikligen uppger, förtiger eller döljer något av betydelse för skadans bedömning kan ersättningen bortfalla eller begränsas.

09.8 Polisutredning och rättegång

Har den försäkrade i sak som kan beröra försäkringen kallats till förhör inför polis- eller annan myndighet, eller har han i sådan sak instämt till domstol, ska han omedelbart underrätta bolaget härom. Bolaget äger rätt att efter samråd med den försäkrade utse rättegångsombud samt lämna denne för rättegången erforderliga anvisningar och instruktioner.

09.9 Utredning

Den försäkrade är skyldig att utan ersättning verkställa de utredningar, analyser och undersökningar, som är av betydelse för att bedöma skadefallet och den försäkrades ansvarighet, vilka kan genomföras inom den försäkrades verksamhet. I händelse av rättegång ska den försäkrade tillse att i erforderlig utsträckning vittnes- och sakkunnigbevisning kan föras med hjälp av hos honom anställd personal.

10 Skadevärderingsregler

Våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador finns på vår webbplats lansforsakringar.se. Du kan ringa ditt länsförsäkringsbolag om du vill ha den per post. Vid beräk-

ningen av ersättningsbeloppen i tabellerna har Länsförsäkringar beaktat att den skadade skogen har ett restvärde som det åligger skogsägaren att realisera på bästa möjliga sätt.

10.1 Värdering vid skada på skogsförnygring

Sådd, plantering eller hjälpplantering och vid behov markberedning, värderas enligt Länsförsäkringars gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Den verkliga kostnaden för sådd eller plantering ligger till grund för ersättningen och våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador anger det högsta värde som försäkringen ersätter. Vid värdering ersätts antalet ej utvecklingsbara plantor, dock högst det antal plantor som är rekommenderat enligt tabellen i 10.1.1. Avvikelse kan förekomma om särskilda skäl föreligger. Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Därutöver kan vid behov ersättning lämnas för röjning och fördyrad skotning i samband med detta och ersättningen lämnas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

10.1.1 Rekommenderat plantantal

PLANTANTAL I OLIKA BESTÅND	
Ståndortsindex	Rekommenderat plantantal
Tall	
T28+	3 000-3 500
T24	2 600-3 000
T20	2 300-2 800
T16	1 900-2 500
Gran	
G36+	2 800-3 500
G32	2 500-3 000
G28	2 300-2 800
G24	2 000-2 500
G20	1 700-2 500
G16	1 500-2 500
Löv	
Hybridasp	1 000-1 200
Övrigt löv, om en branschrekommendation inte anger annat	1 800-2 200

10.2 Värdering vid skada på ungskog

Sådd, plantering eller hjälplantering och vid behov markberedning, värderas enligt Länsförsäkringars gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Den verkliga kostnaden för sådd eller plantering ligger till grund för ersättningen och våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador anger det högsta värde som försäkringen ersätter. Vid värdering ersätts antalet ej utvecklingsbara plantor, dock högst det antal plantor som är rekommenderat enligt tabellen i 10.1.1. Avvikelse kan förekomma om särskilda skäl föreligger. Markberedning* värderas vid behov och där åtgärden tidigare utförts, till fastställt belopp enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador. Därutöver kan vid behov ersättning lämnas för röjning och fördyrad skotning i samband med detta och ersättningen lämnas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

10.3 Värdering vid skada på skog

Skada på skog värderas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

10.4 Värdering vid skada på skogsråvara

Skada på skogsråvara värderas enligt

- våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador
- skriftligen avtalat pris uttryckt i kronor per m³fub* eller liknande minus skadad skogsråvaras restvärde.

10.5 Värdering vid skada på skogsplantor eller frön

Skada på skogsplantor och frön värderas till inköpspris och transportkostnad.

10.6 Värdering vid skada på skogsmark

Skada på skogsmark värderas enligt våra gällande tabeller för ersättningsbelopp vid skogsskador.

11 Självrisk

Vid varje skadetillfälle gäller en självrisk som är 20 procent av prisbasbeloppet. Avtal kan träffas om annan självrisk, som då anges i försäkringsbrevet. Endast en självrisk, den högsta, tas ut om mer än en av dina försäkringar berörs vid samma skadehändelse. Självrisk som uttrycks i prisbasbelopp* avrundas vid beräkning nedåt till närmast 100-tal kronor

12 Skadeersättningsregler

12.1 Beräkning av ersättning

Din ersättning beräknas som skadebeloppet (enligt avsnitt 10) plus räddningskostnad (enligt avsnitt 12.3) med avdrag för självrisk (enligt avsnitt 11). Ersättningen, enligt stycket ovan, kan

minska med hänsyn till eventuell underförsäkring (enligt avsnitt 12.2), påföljd vid åsidosättande av föreskrift (enligt avsnitt 09), räddningsplikt (enligt avsnitt 09.3) och skadeersättningsregler i övrigt (enligt avsnitt 12.5).

12.2 Underförsäkring

Om den i försäkringsbrevet angivna arealen produktiv skogsmark* är mindre än den verkliga är du underförsäkrad. Då ersätter vi dig utifrån det du betalat i förhållande till det du borde betalat.

12.3 Räddningskostnad

Om den försäkrade haft kostnader för akuta räddningsåtgärder enligt avsnitt 09.3 och dessa med hänsyn till omständigheterna varit skäliga kan försäkringen ersätta dessa.

Med räddningskostnad avses

- skäliga kostnader för nedlagt arbete och förluster av egendom på grund av brandbevakning enligt räddningstjänstens skriftliga order och skriftliga instruktioner
  - förlust på grund av att räddningstjänsten upprättat brandgator
  - ytterligare virkesförluster än de som ersätts enligt avsnitt 10
- Skadevärderingsregler på grund av att myndigheter efter stormskada rensar infrastruktur, till exempel väg, järnväg eller kraftledningsgator från stormskadad skog. Brandbevakning kan tidigast starta efter det att räddningstjänsten avslutat släckningsarbetet. Anlitad extern personal ska kostnaderna för denna vara godkänd av försäkringsbolaget. Ersättning för brandbevakning omfattar även mark som inte är försäkrad (exempelvis impediment*) om denna mark gränsar till skadat försäkrat område. Andra kostnader än de ovan angivna ska godkännas av försäkringsbolaget för att ge rätt till ersättning. Detta gäller till exempel hyra av utrustning.

12.4 Inteckningshavare

12.4.1 Panträtt i fast egendom

För den som har panträtt i fast egendom eller tomträtt gäller bestämmelserna i lag om säkerhetsrätt i försäkringsersättning, vid betalning av ersättning på grund av försäkringsavtal.

12.4.2 Företagsinteckning

Om skadan gäller företagsintecknad egendom och den som har rätt till ersättning enligt företagsinteckning anmäler namn och adress till oss, så har de företrädesrätt till ersättning för skada enligt försäkringsavtalet. Företrädesrätten gäller om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av skogsbruksvärdet vid senaste fastighetstaxering. Vid skada genom storm eller snöbrott gäller företrädesrätten bara om ersättningsbeloppet överstiger 10 procent av här gällande försäkringsbelopp. Gällande lag om

inbördes företrädesrätt mellan dessa inteckningshavare och andra rättsägares rätt vid konkurs och utmätning är tillämplig.

12.5 Skadeersättningsregler i övrigt

I de fall ersättning eller kompensation i någon form fås från annat håll, i samband med skada som omfattas av försäkringen, begränsas rätten till ersättning så att summan av ersättning från annat håll och försäkringsersättning uppgår till högst 100 procent av värdet på skada enligt avsnitt 10. Vi är inte skyldiga att överta skadad egendom, men har rätt att efter värdering överta större eller mindre del av egendomen.

12.6 Tidpunkt för betalning av skadeersättning och Ränthebestämmelser

12.6.1 Tidpunkt för betalning av skadeersättning
Ersättning ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade via avräkningar eller andra verifikationer styrkt sina krav och i övrigt fullgjort vad som krävs enligt avsnitt 09.3. Den del av ersättningen som den försäkrade har rätt till först när försäkrad egendom återställs eller återanskaffats, ska betalas senast 1 månad efter det att den försäkrade visat att så skett. Om polisutredning eller värdering av skiljemän avvaktas ska ersättning betalas senast 1 månad efter det att vi fått utredningen eller värderingen.

12.6.2 Ränthebestämmelser

Betalas skadeersättning senare än enligt avsnitt 12.6.1 betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen. För den tid som utbetalning fördröjts genom polisutredning eller skiljemannavärdering betalar vi ränta enligt Riksbankens referensränta. Vi betalar inte den ränta som beror på ditt dröjsmål att styrka ersättningsanspråk enligt avsnitt 09.2. Ränta betalas inte om beloppet är mindre än 1 procent av prisbasbeloppet.

S5. Definitioner

Här anges definitioner av med* markerade ord och begrepp i försäkringsvillkoret.

Allmän väg

Avser allmän eller enskild väg där allmän trafik har rätt att vistas. Skogsbilvägar som ej är öppna för allmän trafik, gärdes- och ängsvägar räknas inte som allmän väg.

Bearbeta

Med bearbetning förstås paketering-, sortering-, skörde- och avverkningsarbete av jordbruksprodukter, obärgad gröda och skog.

Brandbevakning

Med brandbevakning avses här:

- Visuell bevakning av område drabbat av brand enligt direkt skriftlig order av räddningstjänst.
- Släckning, med hjälp av lättare utrustning (till exempel spade och hink med vatten) av mindre enstaka uppflammande bränder i till exempel stubbar och myrstackar.
- Bevakning som tidigast påbörjas när räddningstjänsten avslutat brandbekämpande insats.

Brännbart material

Med brännbart material avses till exempel, hö, halm, ris, virke, flis, bränsle, spannmål, oljeväxter.

Bränsle

Med bränsle avses till exempel bensin, dieselolja, energigas, ved, flis, pellets eller halm.

Frost

Frost uppstår vid temperatur under noll grader Celsius. Ersättningsbar frostskada ska ha inträffat under den normala vegetationsperioden.

Föryngringsåtgärd

Med föryngringsåtgärd avses markberedning och därefter plantering, sådd eller självföryngring. Markberedning utförs för att gynna etablering av självföryngrad, sådd eller planterad ny skog. Se vidare under definition av Markberedning. Vid plantering betraktas även behandling och en upprepning av behandling mot snytbagge som föryngringsåtgärd.

Genetiska egenskaper

Med genetiska egenskaper menas egenskaper erhållna genom förädling eller annan metod i syfte att påverka egenskaper i viss riktning.

Gran

Med gran avses enbart trädarten *Picea Abies*.

Markberedning

Med markberedning avses följande:

- a Bearbetning av planteringspunkt så att mineraljord blottas.
- b Bearbetning sker genom harvning, fläckmarkberedning eller högläggning.
- c Bearbetad yta ska vara minst 50 x 50 cm per planteringspunkt.

Naturliga utbredningsområden

En art anses ha sitt naturliga utbredningsområde inom Sverige när arten räknas upp i "NATIONALNYCKELN till Sveriges flora och fauna", utgiven av Artdatabanken, Sveriges Lantbruksuniversitet.

M3fub

M3fub är ett handelsmått för rundvirke, kubikmeter fast volym mänt under bark.

Prislista

Länsförsäkringars gällande prislista för skogsvårdskostnader. Prislista innehållande fastställda belopp som används vid värdering av skogsvårdsåtgärder. Prislistan revideras årligen och kan erhållas från respektive länsförsäkringsbolag.

Prisbasbelopp

Med prisbasbelopp avses det belopp som fastställs enligt Socialförsäkringsbalken.

Rundvirke

Rundvirke är ett träd som har kvistats och delats upp i olika virkessortiment, som till exempel timmer, kubb, massaved eller energived.

Självrisk

Härmed avses det skadebelopp som försäkringstagaren enligt försäkringsvillkoren själv får svara för.

Skadegörelse

Med skadegörelse menas en avsiktlig handling som utförts av någon för att förstöra eller skada annans egendom. Med skadegörelse avses inte skada orsakad av exempelvis djur, fåglar, råttor eller insekter.

Skogsbruk

Med skogsbruk avses produktion av virke och energiråvara på skogsmark.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål och som enligt skogsvårdslagen, föreskrift § 2, i genomsnitt minst producerar 1 m³sk per hektar och år.

Skogsråvara

Med skogsråvara menas:

- rundvirke*
- ihopsamlade stamdelar, stubbar och hyggesavfall för avsalu eller för egen användning.

Skogsvård

Med skogsvård avses markberedning* och plantering med flera förnygringsåtgärder samt skötsel av förnygring* till exempel åtgärder mot snytbaggeangrepp, grärensning och ungsogsgröning.

Skogsvårdslagen

Härmed avses följande:

- Skogsvårdslagen
- Skogsstyrelsens gällande föreskrifter och allmänna råd.
- Skogsvårdslagen Handbok (lag, föreskrift, råd) – kan beställas via www.svo.se.

Tall

Med tall avses enbart trädarten Pinus Silvestris.

Tamboskap

Härmed avses exempelvis nötkreatur, svin, häst och ren.

Tillväxtförlust

Med tillväxtförlust avses förlust orsakad av nedsatt volymtillväxt. Förlusten ska inte heller orsaka skyldighet att utföra hjälpplantering eller avverkning enligt skogsvårdslagens* föreskrifter.

Torka

Torka är en direkt följd av bristande nederbörd som orsakar brist på vatten för plantan.

Utvecklingsbara plantor

Med utvecklingsbara plantor avses plantor som enligt skogsvårdslagens* föreskrifter och på berörd ståndort* anses vara godkända som huvudplantor.

Växande skog

Träd som omedelbart före skadetillfället var levande

T. Husbocksförsäkring och hästmyreförsäkring

T.1 När försäkringen börjar gälla

Försäkringen börjar gälla sex månader efter avtalets begynnelse, om vi inte vid besiktning dessförinnan funnit att vi inte kan acceptera försäkringen.

Om gårdsbyggnaden är högst tre år vid nyteckningstillfället och endast nytt virke använt vid uppförandet börjar försäkringen gälla redan vid avtalets början. Om gårdsbyggnaden är byggd med begagnat virke gäller försäkringen först sedan vi särskilt godkänt gårdsbyggnaden.

T.2 Försäkringen gäller

Försäkringen gäller om gårdsbyggnad som anges i försäkringsbrevet angrips av husbock eller hästmyror. Du får ersättning för sanering och för reparation om sådan behövs.

T.2.1 Begränsning

Om skada inträffat innan försäkringen börjat gälla, får du ersättning för saneringskostnaden men inte för reparationskostnader.

T.3 Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för reparationskostnad vid angrepp på rötskadat virke.

T.4 Besiktning

Vi har rätt att besiktiga gårdsbyggnad som är försäkrad. Du måste då se till att vår personal får tillträde för besiktning.

T.5 Premiebetalning

Premien för försäkringen ska betalas vid avtalets början. Skulle det visa sig att vi inte kan acceptera försäkringen betalar vi tillbaka premien.

T.6 Aktsamhetskrav

Vid uppförande av gårdsbyggnad eller vid reparation, om- eller tillbyggnad får du inte använda virke som är eller kan misstänkas vara angripet av husbock eller hästmyror. När du upptäcker angrepp av husbock eller hästmyror måste du genast meddela oss.

Bestämmelser om hur ersättningen kan sättas ned (minskas) om aktsamhetskraven inte är uppfyllda finns i avsnitt Y.8 Nedläggning av försäkringsersättning.

T.7 Vid sanering

Du måste underlätta för sanerings- och reparationspersonal genom att flytta löseegendom som kan vara i vägen.

T.8 Självrisk

Försäkringen gäller utan självrisk.

U. Biodlingsförsäkring

Ingår endast om så angetts i försäkringsbrevet.

U.1 Försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller för biodlingsverksamhet.

U.2 Försäkrad egendom

Följande egendom ingår som gårdslösöre:

- Bin
- Bikupa
- Skatllådor
- Redskap tex slungningsutrustning, perforatorer och avtäckare
- Producerade varor som t ex honung, vax, avläggare, socker
- Paketbin

U.3 Vad försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skadehändelserna F1-F8 enligt Gårdsförsäkringsvillkoret.

- Med ändring av skadehändelse F2 gäller inte aktsamhetskraven vid stöld, tjuvslakt och skadegörelse på bikupa förvarad utomhus.
- Med ändring av skadehändelse F3, F4, F5 och F6 gäller inte den särskilda självrisken.

Försäkringen gäller även för skadehändelserna nedan.

Skada orsakad av vilda djur

Ersättning lämnas för plötslig och oförutsedd skada på bisamhälle orsakad av vilda djur - dock inte fåglar, myror, råttor, möss, sorkar, insekter och kvalster.

Besprutnings- och bepudringsskada på bisamhälle

Ersättning lämnas när bisamhälle dör till följd av besprutnings- eller bepudringsskada när den försäkrade kan visa att han inte är berättigad till skadestånd eller om den som orsakat skadan är okänd eller inte kan betala skadeståndet. Ersättning lämnas i sådant fall även för kostnad för att verkställa analyser och undersökningar som utförts av till exempel lantbruksuniversiteten.

Undantag

Ersättning lämnas inte för skada

- som uppstår på bisamhälle till följd av besprutnings- och bepudringsåtgärd som försäkrad eller annan för hans räkning utfört.
- när den försäkrade inte verkställt erforderliga analyser och undersökningar som kan utföras av till exempel lantbruksuniversitetet för att bedöma skadeorsaken.

U.4 Skadevärderingsregler

För egendom försäkrad med denna tilläggsförsäkring gäller samma skadevärderingsregler som i E.4 – E.5.

U.4.1 Värderingsgrupper

Bikupa, skattlåda och redskap värderas enligt värderingsgrupp 3. Producerade varor, paketbin och bin värderas enligt värderingsgrupp 4.

U.5 Aktsamhetskrav

I den här försäkringen gäller samma aktsamhetskrav som i B.1 Generella aktsamhetskrav och aktsamhetskraven i F. Egendomsskador.

U.6 Nedsättning

Har du inte uppfyllt aktsamhetskraven minskas ersättningen, se avsnitt Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

U.7 Självrisk

Självrisken är lägst den som anges i ditt försäkringsbrev.

X. Särskilda villkor

Nedan angivna särskilda villkor gäller för dig endast om det angetts i försäkringsbrevet.

X.1 Revisionsbesiktning av stora gårdsbyggnader

Elektrisk starkströmsanläggning inom ekonomibygnad ska revisionsbesiktas på din bekostnad av besiktningssingenjör som godkänts av Svenska Brandskyddsföreningens Elektriska Nämnd eller av oss.

Revisionsbesiktning ska ske minst vart tredje år.

Vid revisionsbesiktning gjorda anmärkningar ska av behörig person rättas inom två månader efter besiktningen. Intyg om utförd besiktning, gjorda anmärkningar och vidtagna åtgärder ska på begäran visas för våra representanter.

För din försäkring gäller nedanstående allmänna bestämmelser.

Y. Allmänna bestämmelser

För din försäkring gäller nedanstående allmänna bestämmelser.

Y.1 Tillämplig lag

Y.1.1 Svensk lag

För den här försäkringen gäller svensk lag. De viktigaste bestämmelserna för försäkringsavtalet finns i försäkringsavtalslagen.

Vid tvist

Tvist om försäkringsavtalet ska handläggas av svensk domstol med tillämpning av svensk lag.

Y.2 Försäkringsavtalet

Y.2.1 Försäkringstid och ansvarstid

Om inte annat avtalats eller framgår av omständigheterna, inträder vårt ansvar enligt försäkringsavtalet dagen efter den dag då du ansökte om försäkringen, eller antog ett anbud från oss.

Ansvaret gäller till och med försäkringens sista dag.

Försäkringstiden får inte överstiga ett år, om det inte finns särskilda skäl för en längre försäkringsperiod.

Y.2.2 Förnyelse av försäkringen

Din försäkring förnyas automatiskt med de villkor som gällt under den senast gällande försäkringstiden, om du inte tecknat en motsvarande försäkring hos ett annat försäkringsbolag. Detta gäller inte om annat avtalats eller framgår av omständigheterna. Om högre premie eller ändrade villkor ska gälla för den nya försäkringen meddelar vi detta senast då premieavin sänds ut.

Y.2.3 Uppsägning av försäkringsavtalet till försäkringstidens utgång

Du kan när som helst säga upp försäkringen att upphöra vid försäkringstidens utgång.

Vi har rätt att säga upp försäkringen att upphöra vid försäkringstidens utgång. Uppsägningen ska göras skriftligen. Den skickas till dig senast en månad innan försäkringstiden går ut. Den ska, för att få verkan, innehålla en förfrågan om du vill ha försäkringen förnyad. Begär du att försäkringen förnyas, gäller uppsägningen bara om det finns särskilda skäl att vägra försäkringen utifrån sådana omständigheter som anges i försäkringsavtalslagen.

Y.2.4 Uppsägning av försäkringsavtalet i förtid

Du har rätt att säga upp försäkringen att upphöra före försäkringstidens utgång om

1. vi som försäkringsbolag väsentligt åsidosätter våra skyldigheter enligt försäkringsavtalet eller försäkringsavtalslagen

2. försäkringsbehovet faller bort eller det inträffar någon annan liknande omständighet
3. vi ändrar försäkringsvillkoren med stöd av försäkringsavtalslagen
4. försäkringen har förnyats och du ännu inte betalat premie för den nya premieperioden
5. det i annat fall föreligger en ny omständighet av väsentlig betydelse för försäkringsförhållandet.

Vi kan också säga upp försäkringen under försäkringstiden, men endast om det finns något eller några av de skäl som anges i försäkringsavtalslagen.

Y.2.5 Premien

Den första premien behöver inte betalas tidigare än 14 dagar från den dag då vi skickade ett krav på premien till dig.

Y.2.6 Premie för senare premieperiod

Premie för senare premieperiod (månads-, kvartals- eller halvårsbetalning) ska betalas senast på periodens första dag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter det att vi skickat ut premieavin.

Betalas inte premien i rätt tid föreligger dröjsmål med betalningen.

Y.2.7 Förnyelsepremie

Premien för förnyad försäkring ska betalas senast på dess begynnelsedag. Premien behöver dock inte betalas tidigare än en månad efter att vi skickat ut premieavin.

Y.2.8 Betalning via autogiro

Utöver vad som anges i försäkringsvillkoren ovan angående premiebetalning gäller bestämmelserna i autogiroavtalet.

Om autogiroet upphört att gälla aviseras premie för obetald del av försäkringstiden. Premie ska betalas enligt reglerna i detta försäkringsvillkor.

Y.2.9 Uppsägning på grund av dröjsmål med premien

Betalas inte premien i rätt tid har vi rätt att säga upp försäkringen, om inte dröjsmålet är av ringa betydelse. En uppsägning ska skickas skriftligen. Uppsägningen får verkan 14 dagar efter den dag då uppsägningen skickades, om inte premien betalas inom denna frist.

Om du betalar premien efter det att försäkringen upphört på grund av bristande betalning, räknar vi det som en begäran om ny försäkring med samma villkor. Den börjar gälla från och med dagen efter den dag då premien betalades.

Y.3 Räddningsåtgärder

Y.3.1 Hindra eller begränsa

När en skada inträffar eller hotar att omedelbart inträffa måste du hindra eller begränsa skadan. Vi betalar rimlig kostnad som du haft för sådan åtgärd om du inte har rätt till ersättning från annat håll.

Y.3.2 Nedsättning

Om du inte har uppfyllt rimliga räddningsåtgärder minskas ersättningen. Läs mer under avsnitt Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

Y.4 Vid skada

Y.4.1 Anmälan, intyg med mera

Du ska anmäla skada till oss så snart som möjligt. Tänk också på att

- stöld, rån eller överfall ska polisanmälas och polisrapport skickas till oss. Skada som inträffar under transport ska dessutom anmälas till transportföretaget.
- du måste lämna oss specificerat krav på ersättning samt ge oss de upplysningar och handlingar – till exempel inköpskvitton, läkarintyg – som vi behöver för att reglera skadan.
- du är skyldig att upplysa oss om det finns någon annan försäkring som gäller för samma skada. Du har i sådana fall inte rätt till högre ersättning än som sammanlagt svarar mot skadan.
- skadade föremål ska behållas så att vi får möjlighet att göra besiktning. Du är skyldig att medverka till besiktning av såväl skadad som oskadad egendom.
- reparation får ske endast efter vårt godkännande.

Notera: Angående preskriptionsregler, se avsnitt Y.11 Preskription.

Y.4.2 Nedsättning

Om du inte har uppfyllt dina skyldigheter minskas ersättningen. Läs mer under avsnitt Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning.

Y.4.3 Skaderegistrering

För att minska försäkringsbolagens kostnader för ersättning som baseras på oriktiga uppgifter använder sig bolaget också av ett för försäkringsbranschen gemensamt skadeanmälningsregister (GSR). Registret innehåller vissa uppgifter om skadan samt uppgift om vem som begärt ersättning och används endast i samband med skadereglering. Det innebär att bolaget får reda på om du tidigare anmält någon skada hos annat försäkringsbolag.

Personuppgiftsansvarig för GSR är GSR AB, Box 2471, 104 51 Stockholm.

Y.5 Krigsskador

Y.5.1 Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för skada som har samband med krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror inom Sverige.

Y.6 Atomkärnprocesskador

Y.6.1 Atomkärnprocess

Försäkringen gäller inte för skada på egendom eller vid skadeståndsskyldighet, om skadan direkt eller indirekt orsakats av atomkärnprocess.

Y.7 Force majeure

Y.7.1 Försäkringen gäller inte

Försäkringen gäller inte för förlust som kan uppstå om skadeutredning, reparationsåtgärd eller betalning av ersättning fördröjs på grund av

- krig, krigsliknande händelser, inbördeskrig, revolution eller uppror
- myndighetsåtgärd, strejk, lockout, blockad eller liknande händelse.

Y.8 Nedsättning av försäkringsersättning

Y.8.1 Inledning

I vissa fall kan din försäkringsersättning minskas eller helt utebli på grund av att du inte fullföljt dina skyldigheter enligt försäkringsavtalet (försäkringsbrev och försäkringsvillkor). Här redogör vi för vilka situationer och nedsättningsregler som gäller. Notera: Ditt sätt att handla, likställs med handlingar utförda av

- den som med ditt samtycke har tillsyn över den försäkrade egendomen, och
- din make, sambo och annan familjemedlem, när den försäkrade egendomen utgör gårdsbyggnad eller lösegendom på gården.

Ovanstående tillämpas inte om det finns synnerliga skäl mot detta.

Y.8.2 Åsidosättande av räddningsplikt – nedsättning

Har du underlåtit att vidta räddningsåtgärder sätts ersättningen ned beroende på omständigheterna, bland annat försummelsens betydelse för skadan.

Y.8.3 Åsidosättande av våra krav vid skada – nedsättning

Har du underlåtit att följa våra krav vid skada sätts ersättningen ned beroende på omständigheterna, bland annat försummelsens betydelse för skadan.

Y.8.4 Åsidosättande av aktsamhetskrav – nedsättning

Har du inte följt de aktsamhetskrav som anges i villkoren om

- Snötryck, enligt F.4
- Utströmning av vätska, enligt F.8
- Elektriska starkströmsföreskrifter

betalas ersättning från försäkringen endast i den utsträckning skadan får anses ha inträffat även om aktsamhetskraven hade iakttagits.

Har du inte följt de aktsamhetskrav som anges i villkoren om

- brandfarliga heta arbeten, enligt F.1, sätts ersättningen ned med 30 procent, dock lägst 20 000 kronor och högst 400 000 kronor
- stöld och skadegörelse, enligt F.2, sätts ersättningen ned med 10 000 kr.

Övriga aktsamhetskrav som anges i villkoren sätts ersättningen ned med 20 procent, dock högst 400 000 kronor. Nedsättningen kan minskas om särskilda skäl föreligger.

Vid allvarligt åsidosättande av aktsamhetskrav kan nedsättningen ökas, till och med så mycket att ingen ersättning betalas.

Y.8.4.1 Nedsättning görs dock inte

- i den mån det kan antas att skadan skulle ha inträffat även om aktsamhetskravet uppfyllts
- om den som skulle tillse att aktsamhetskravet uppfyllts inte kan lastas för att den åsidosatts
- för skada genom snötryck under förutsättning att det på grund av väderleksbetingelserna inte varit möjligt att undanröja snön samt att tidigare snöbelastning inte väsentligt påverkat skadan.

Y.8.5 Framkallande av försäkringsfallet

Har du framkallat försäkringsfallet kan ersättningen utebli eller minskas enligt tabellen:

KONSEKVENSER VID FRAMKALLANDE AV FÖRSÄKRINGSFALL ELLER FÖRVÄRRANDE AV FÖLJDER

Situation	Nedsättning
Uppsåt	Ersättning uteblir för egen del.
Grov vårdslöshet	Ersättning kan utebli eller sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till dina förhållanden och omständigheter i övrigt.

Y.8.6 Psykisk störning och barn

Ingen nedsättning görs om aktsamhetskrav åsidosatts eller försäkringsfallet framkallats med uppsåt eller grov vårdslöshet av någon som var

- i sådant sinnestillstånd som avses i 30 kap 6 § brottsbalken
- under tolv år.

Däremot kan den som kan anses ha samtyckt till handlandet få sin ersättning nedsatt (minskad).

Y.8.7 Oriktiga uppgifter

Har du lämnat oss felaktiga uppgifter när du tecknade försäkringen, eller om du låtit bli att ändra felaktiga uppgifter som ligger till grund för försäkringen, begränsas ersättningen till vad som svarar mot erlagd premie och de villkor som skulle ha gällt om uppgifterna vore riktiga. Om vi med kännedom om de rätta förhållandena skulle ha vägrat försäkring, lämnas ingen ersättning om skada inträffar.

Ändras de förhållanden som ligger till grund för försäkringen och medför ändringen ökad risk för skada, ska du meddela detta till oss. Exempelvis ska du utan dröjsmål lämna uppgift om ny-, till- eller ombyggnad eller annan därmed jämförlig förbättring av gårdsbyggnad. Skulle ändringen ha medfört högre premie eller ändrade villkor, och det visar sig att du utan skälig anledning underlåtit att meddela oss ändringen, begränsas vår ersättning till vad som motsvarar din erlagda premie, samt till de villkor som egentligen skulle ha gällt.

Har du, i samband med skada, lämnat oriktiga eller undanhållit uppgifter som har betydelse för din rätt till ersättning och om detta har skett uppsåtligt, eller genom grov vårdslöshet, kan ersättningen sättas ned efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Y. 8.7.1 Ändrade förutsättningar för skadeförebyggande rabatt
Om du har fått premierabatt för skadeförebyggande åtgärder ska du se till att förutsättningarna för rabatten upprätthålls. Ändras dessa förutsättningar ska du meddela detta till oss. Skulle ändringen ha medfört högre premie eller ändrade villkor och om du utan skälig anledning har underlåtit att meddela oss ändringen, begränsas vår ersättning vid skada till vad som svarar mot din erlagda premie, i förhållande till den premie som annars skulle ha gällt.

Y.9 Om det blir tvist om värdet

Y.9.1 Värdet på gårdsbyggnad eller skog

Kan vi inte komma överens om värdet av skada på gårdsbyggnad eller skog, har både du och vi rätt att låta värderingen avgöras av skiljemän enligt lagen om skiljemannaförfarande.

Y.9.2 Värdet på gårdens löseegendom eller gårdens markanläggningar

Kan vi inte komma överens om värdet av skada på gårdens löseegendom eller gårdens markanläggningar ska – om vi inte enats om annat förfarande – uttalande begäras av en värderingsman som är förordnad av Svenska Handelskammaren. Värderingsmannen ska tillämpa villkorens värderingsregler.

Din kostnad för sådan värdering är 1 000 kronor plus 10 procent av överskjutande belopp, dock högst hälften av arvodet till värderingsmannen. Skulle värderingsmannen komma fram till ett högre belopp än det vi erbjudit, står vi för hela värderingskostnaden.

Y.10 Återkrav

I den mån vi betalat ersättning till dig, övertar vi din rätt att kräva ansvarig på ersättning.

Du får inte träffa överenskommelse med den som är ansvarig för skadan, som innebär att du helt eller delvis avstår från din rätt till ersättning från denne.

Y.11 Preskription

Du förlorar din rätt till försäkringsersättning eller annat skydd om du inte väcker talan mot oss inom tio år från den tidpunkt då din rätt till ersättning eller skydd ur försäkringen uppkom. Om du anmält skadan till oss inom den tid som angetts här ovan, har du alltid sex månader på dig att väcka talan mot oss, sedan vi lämnat slutligt besked i ersättningsfrågan.

Med väcka talan menas att ansöka om stämning i domstol.

Notera: För ett förtydligande hur preskriptionsregeln gäller vid rättsskydd, se avsnitt H.1 Allmänt, Preskription.

Y.12 Dröjsmålsränta

Skulle det, trots att du gjort vad som åligger dig, dröja mer än en månad innan du får ersättning får du ränta på det belopp du är berättigad till. Dröjsmålsräntan beräknas enligt räntelagen. Beror dröjsmålet på att vi väntar på polisutredning eller värdering får du ränta enligt Riksbankens referensränta.

Begränsning: Vi betalar inte ut räntebelopp som understiger 100 kronor.

Y.13 Dubbelförsäkring

Om försäkrat intresse även omfattas av annan försäkring och det i den andra försäkringen finns förbehåll vid dubbelförsäkring gäller samma förbehåll i denna försäkring. Ansvarigheten fördelas då mellan försäkringarna på sätt som anges i försäkringsavtalslagen.

Y.14 Så här behandlar vi dina personuppgifter

De personuppgifter som du lämnar till något bolag inom länsförsäkringsgruppen behandlas i enlighet med personuppgiftslagens bestämmelser. Uppgifterna inhämtas normalt direkt från dig själv eller från annat bolag inom länsförsäkringsgruppen men i vissa situationer kan uppgifter inhämtas från arbetsgivare eller annan. Telefonsamtal som sker med dig kan komma att spelas in för dokumentation av lämnade uppgifter.

Länsförsäkringar kommer att behandla vissa personuppgifter om dig samt om till exempel försäkringstagare, försäkrade, medförsäkrade, inbetalare, förmånstagare eller panthavare, såsom namn- och adressuppgifter, personnummer och i vissa fall även uppgifter om yrke och medborgarskap, vissa ekonomiska förhållanden och hälsotillstånd. Uppgifterna kan komma att uppdateras genom externa register, till exempel SPAR.

Uppgifterna behandlas för att ge en helhetsbild av ditt engagemang som du har inom länsförsäkringsgruppen samt för att Länsförsäkringar ska kunna teckna och fullgöra avtal och rättsliga skyldigheter samt framställa rättsliga anspråk, ge en god service, marknadsföring, statistik, marknads- och kundanalyser samt i övrigt kunna uppfylla de krav som ställs på verksamheten. Uppgifterna är avsedda att i första hand användas inom länsförsäkringsgruppen men kan komma att lämnas ut till andra företag, föreningar, organisationer som länsförsäkringsgruppen

samarbetar med, exempelvis återförsäkringsgivare. Uppgifter kan också komma att lämnas ut till myndigheter i fall skyldighet föreligger enligt lag. Vidare kan uppgifter om ditt sakförsäkringsinnehav lämnas ut till personer du har hushållsgemenskap med. Personuppgifter kan komma att behandlas under viss tid även om försäkring inte beviljas och sedan försäkring avslutats.

Personuppgiftsansvarig är ditt lokala länsförsäkringsbolag. Som fysisk person har du rätt att en gång om året kostnadsfritt få besked om vilka personuppgifter vi behandlar som rör dig. Ansökan om sådant besked ska vara skriftlig och undertecknad av dig själv. Du har även rätt att skriftligen anmäla att dina personuppgifter inte får behandlas för direkt marknadsföring. Din ansökan eller anmälan skickas till ditt lokala länsförsäkringsbolag. På begäran av dig är Länsförsäkringar skyldigt att vidta rättsliga åtgärder om sådana personuppgifter som rör dig vilka inte har behandlats i enlighet med personuppgiftslagens bestämmelser.

Y.15 Leverantörsansvar

För skada som den här försäkringen gäller för, men som leverantör eller annan bär ansvaret för, enligt lag, garanti eller liknande åtagande, får du ersättning endast om du kan visa att den som har ansvaret inte kan fullgöra detta.

Kontakta Länsförsäkringar eller din försäkringsförmedlare.

Länsförsäkringar Bergslagen 021-19 01 00 | **Länsförsäkringar Blekinge** 0454-30 23 00 | **Dalarnas Försäkringsbolag** 023-930 00 | **Länsförsäkringar Gotland** 0498-28 18 50
Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | **Länsförsäkringar Göinge-Kristianstad** 044-19 62 00 | **Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän** 031-63 80 00
Länsförsäkringar Halland 035-15 10 00 | **Länsförsäkringar Jämtland** 063-19 33 00 | **Länsförsäkringar Jönköping** 036-19 90 00 | **Länsförsäkringar Kalmar län**
020-66 11 00 | **Länsförsäkring Kronoberg** 0470-72 00 00 | **Länsförsäkringar Norrbotten** 0920-24 25 00 | **Länsförsäkringar Skaraborg** 0500-77 70 00 | **Länsförsäkringar**
Skåne 042-633 80 00 | **Länsförsäkringar Stockholm** 08-562 830 00 | **Länsförsäkringar Södermanland** 0155-48 40 00 | **Länsförsäkringar Uppsala** 018-68 55 00
Länsförsäkringar Värmland 054-775 15 00 | **Länsförsäkringar Västerbotten** 090-10 90 00 | **Länsförsäkringar Västernorrland** 0611-36 53 00 | **Länsförsäkringar Älvsborg**
0521-27 30 00 | **Länsförsäkringar Östgöta** 013-29 00 00